

Mədəniyyət

www.medeniyyet.az

“Muğam aləmi” V Beynəlxalq Muğam Festivalı

Sənət bayramının açılışı münasibətilə möhtəşəm konsert proqramı təqdim edildi

3

“Pazirik xalısı. Rəmlər dünyası”

kitabının təqdimatı keçirildi

Azərbaycan Xalça Muzeyində xalçaçı rəssam, Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyasının dosenti Məmmədhusəyn Hüseynovun “Pazirik xalısı. Rəmlər dünyası” kitabının təqdimat mərasimi keçirildi. Kitab Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin dəstəyi ilə çap olunub. Dörd hissədən ibarət olan nəşrdə Pazirik xalısının tarixi, kompozisiya quruluşu, bədii xüsusiyyətləri və rəmləşmiş mahiyyəti ilə bağlı məsələlər əksini tapıb.

4

2 Milli Teatr Günündə - Cümhuriyyətin 100 illiyi şərəfinə

Azərbaycan Dövlət Musiqili Teatrında 10 mart - Milli Teatr Günündə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının 100 illiyi şərəfinə hazırlanan “Nuri-didə Ceyhun” tamaşası təqdim olunacaq. Milli səhnədə ilk dəfə Ceyhun Hacıbəyli obrazının canlandırılacağı tamaşa onun məşəqqətli mühacirət həyatından və Cümhuriyyətimizin çətin, lakin şərəfli tarixindən bəhs edir.

Turizm imkanlarımız Avropanın ən böyük sərgisində

8

Almaniya paytaxtında keçirilən “İTB 2018” beynəlxalq turizm sərgisində ölkəmiz də təmsil olunur. Tədbirdə Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi, “AZAL” Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti, “İçərişəhər” Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsi, 25 turizm şirkəti və 4 mehmanxana iştirak edir. 94 kvadratmetr sahədə xüsusi layihə əsasında qurulan milli stenddə ölkəmizin turizm imkanları ilə bərabər Bakı şəhərinin “EXPO 2025” Dünya Sərgisinə namizədliyi ilə bağlı təqdimat nümayiş olunur.

Azərbaycanda sırf incəsənətlə bağlı bir neçə peşə bayramı var ki, yaşına və əhatə dairəsinə görə onların arasında ən böyüyü Milli Teatr Günüdür. 1873-cü ilin 10 martında Bakıda Mirzə Fətəli Axundzadənin “Lənkəran xanının vəzi-ri” komediyasının səhnələşdirilməsi ilə tarixə yazılan bu gün 2013-cü ildən bəri ölkə Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamı ilə bütün teatr işçilərinin peşə bayramı kimi qeyd edilir.

Bu il Azərbaycan teatrı üçün iki önəmli il dönmü - milli peşəkar teatrın yaranmasının 145, Azərbaycan Teatr Xadimləri İttifaqının sələfi olan Artistlər İttifaqının 120 illik yubiley-ləri ilə əlamətdardır.

“Zaman və teatr” - elmi-praktik konfrans

Bu münasibətlə martın 9-da Teatr Xadim-ləri İttifaqında (TXİ) “Zaman və teatr: 145 ilin əsas inkişaf mərhələləri” mövzusunda elmi-praktik konfrans keçirildi. Əvvəlcə TXİ idarə heyətinin sədri, Xalq artisti, professor Azərpa-şa Nemətov tədbirə toplaşanları salamlayaraq Milli Teatr Günü münasibətilə təbrik etdi.

İttifaqın idarə heyətinin sədr müavini, Xalq artisti Hacı İsmayilov konfransı açıq elan edərək ilk məruzəçini - Əməkdar incəsənət xadimi, sənətsünaslıq üzrə elmlər doktoru, professor İlham Rəhimlini tribunaya dəvət et-di. İ.Rəhimli “Milli teatr və müstəqillik yolu” adlı məruzəsində çar Rusiyası zamanında, Cümhuriyyət dövründə, sovet dövrü və müs-təqillik illərində Azərbaycan teatr sənətinin keçdiyi inkişaf yollarına qısa ekskurs edərək hər dövrdəki teatr mühitinin xarakterik cizgi-lərini açıqladı. Keçmiş SSRİ ərazisində Vol-qaboyundan Aşqabadadək teatrların yaran-masında Azərbaycan teatr xadimlərinin müs-təsna rolundan danışan məruzəçi söylədi ki, bizim milli teatrimız multikultural dəyərlər ba-xımından dünya üzrə ilk sıralarda olmağa la-yıqdır. Ölkə ərazisində əsas dövlət dilindən başqa, rus, gürcü və ləzgi dilində dövlət teatrlarının fəaliyyət göstərdiyini vurğulayan İ.Rəhimli indiyədək Azərbaycan teatrlarında yet-mişdən çox xalqın milli dramaturgiya nümu-nəsinin tamaşaya qoyulduğunu bildirdi.

ADMIU-nun doktorantı Aida Qafarova isə “Teatr Xadimləri İttifaqının Azərbaycan teatr prosesində rolu” mövzusunda çıxışında qurumunun indiyədək keçirdiyi festival və müsabi-qələr, yubiley və anım tədbirləri, işıq üzü gö-rən tematik nəşrləri barədə danışdı.

Sənətsünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru, do-sent Vidadi Qafarovun “Klassik əsərlərin səh-nə təcəssümündə ənənə və novatorluq”, Əməkdar incəsənət xadimi, sənətsünaslıq üzrə elmlər doktoru, professor Məryəm Əlizadənin “Səhnəqrafiya: tarixdən bu günə”, Əməkdar incəsənət xadimi, sənətsünaslıq

Ən qocaman sənət bayramımız

Peşəkar milli teatrimızın 145 yaşı tamam olur

üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Rafiq Sadıxovun “Azərbaycanda rejissuranın inkişaf mərhələ-ləri”, sənətsünaslıq üzrə elmlər doktoru, profes-sor Ceyran Mahmudovanın “Teatr və musiqi” mövzusunda maraqlı məruzələri dinlənildi.

Sənətə fədakar xidmətə görə

Həmin gün qısa fasilədən sonra Milli Te-atr Günü münasibətilə daha bir tədbir baş tut-du. TXİ ilə Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin birgə tədbirində yuvarlaq yubileylərini qeyd edən teatr xadimlərinə, teatrlarda uzun illər yaradıcı, texniki və inzibati sahələrdə əmək-sərf etmiş insanlar, eləcə də gənc aktyor və aktrisalar təltif edildi.

Təqdimat mərasimində çıxış edən mədəni-yet və turizm nazirinin müavini Ədalət Vəliyev əvvəlcə teatr sahəsində çalışan xanımları geri-də qalan 8 mart - Beynəlxalq Qadınlar Günü, hamını isə 10 mart - Milli Teatr Günü, qarşıdan gələn Novruz bayramı, həmçinin 27 mart - Bey-

nəlxalq Teatr Günü münasibətilə təbrik etdi.

Nazir müavini çıxışında Azərbaycan teat-rının müasir inkişaf yolundan söz açaraq söy-lədi ki, son 10 ildə teatrlarımız dünyanın 58 ölkəsində tamaşa oynayıblar. Teatrda çalışan texniki işçilər, rejissor və rəssamlar xarici öl-kələrdə ustad dərslərinə, 6 aylıq və ikillik kurslara ezam ediliblər. Azərbaycan artıq dünyada teatral ölkə kimi də tanınır. Əgər 2010-cu ildə Bakıda keçirilmiş ilk beynəlxalq teatr konfransında 20 ölkədən nümayəndə iş-tirak etmişdisə, bu ilin noyabrında keçiriləcək V konfransda 70 ölkəni təmsil edən 200-dən artıq teatr xadimi iştirak etmək istəyini bildi-rib. Eləcə də 2014-cü ildə keçirilmiş I Şəki Beynəlxalq Teatr Festivalına cəmi 3 ölkə qa-tılmışdısa, bu il təşkilat komitəsinə 63 ölkə-dən iştirak istəyi barədə təklif daxil olub. La-kin festivalın formatı nəzərə alınaraq 15 ölkə teatr bayramına dəvət edilib. Bütün bunlar öl-kə rəhbərliyinin teatra və teatr insanlarına göstərdiyi qayğının təzahürüdür. Teatr binala-

rı təmir və bərpa edilir, yenidən qurulur. Son on ildə ölkə teatrlarında səhnəyə vəsiqə almış 1082 tamaşanın 250-si dövlət sifarişli ilə ha-zırlanıb. Teatr sahəsində çalışan 887 nəfər fəxri ada, 15 nəfər isə ali dövlət mükafatına - “Şərəf” və “Şöhrət” ordenlərinə layiq görüldü.

Ədalət Vəliyev çıxışının sonunda Mədə-niyyət və Turizm Nazirliyinin rəhbərli və kolle-giyası adından bir daha ölkənin teatr ictimaiy-yyətini bayram münasibəti ilə təbrik edərək, hər kəsə uğurlar arzuladı.

Sonra təltifat mərasimi oldu. Xalq rəssamı Nazim Bəyqişiyev, Xalq artisti Zemfira Nəri-manova, Əməkdar artist Hicran Nəsirova (hər üçü Akademik Milli Dram Teatrı), aktrisa Son-ra Quliyeva (Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrı), aktyorlar Rafiz Mehdişadə (Dövlət Pantomi-ma Teatrı) və Sayad Əliyev (Lənkəran Dram Teatrı), Faiq İskəndərov (TXİ-nin baş mütə-xəssisi), rəssam Sara Məmmədova (Gəncə Kukla Teatrı) Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi-nin fəxri fərmanına layiq görüldülər. Aktrisalar Günel Məmmədova (Gənc Tamaşaçıları Teat-

rı), Lina Məmmədova (Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrı), Gültac Əlili (Musiqili Teatr), Mətanət Eres (Şuşa teatrı), Zümrüd Qasimo-va (Yuğ teatrı), Milli Dram Teatrının dekor se-xinin reisi Tarix Kərimov, Opera və Balet Teatrının dekorçu rəssamı Tehran Babayev və həmin teatrın direktor müavini Arzu Rza-yev, Rus Dram Teatrının direktor müavini İlham Məmmədov nazirliyin «Fəxri mədəni-yət işçisi» döş nişanı ilə təltif edildilər.

Teatr Xadimləri İttifaqı da sənət adamları qarşısında borclu qalmadı. Ötən ilin sonunda 70 yaşını qeyd etmiş Bakı Musiqi Akademiyası-nın rektoru, SSRİ Xalq artisti, professor Fər-had Bədəlbəyliyə “TXİ-nin fəxri üzvü”nün və-siqəsi və “Sənətkar” medalı təqdim edildi.

Bu il yuvarlaq yaş dövrlərini qeyd edən daha 14 nəfər teatr xadimi də “Sənətkar” me-dalı ilə təltif edildi, 13 nəfərin çoxillik əməyi isə TXİ-nin fəxri fərmanı ilə qiymətləndirildi.

G.Mirməmməd

“Bir günəş altında” tamaşası təqdim olunub

Martın 9-da Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçıları Teatrında “Bir günəş altında” adlı tamaşa nümayiş etdirilib.

Səhnə əsəri “British Council

Azərbaycan” təşkilatı, Mədəniyyət və Turizm, Təhsil nazirliklərinin birgə layihəsi əsasında ərşə-yə gəlib. Tamaşada rolları Azer-baycan Dövlət Mədəniyyət və in-

cəsənət Universitetinin tələbələ-ri, eləcə də fiziki imkanları məhdud tələbələr ifa ediblər.

Tamaşada forum-teatr texni-kasından istifadə edilib. Bu tama-şa fiziki imkanları məhdud olan və sağlam insanların birlikdə çalışıb çətinliklərə sinə gərməsi və inanılmaz cazibəyə malik incəsə-nət əsərləri yaratmasının bariz nümunəsidir. Pyes teatrı sosial dəyişiklik üçün alət kimi istifadə etməyə çalışan DOM teatrının təsisçisi və direktoru Tərhan Rəsulov və daim yeni ideyalar axtarışında olan britaniyalı forum-teatr mütəxəssisi, aktrisa və mühazi-rəçi Kərin Çapmanın rəhbərliyi altında tamaşaya qoyulub.

Milli Teatr Günündə - Cümhuriyyətin 100 illiyi şərəfinə

Azərbaycan Dövlət Musiqili Teatrı 108-ci mövsümün növbəti premyerası-nı 10 mart - Milli Teatr Günündə təq-dim edəcək. Əlamətdar gündə Azər-baycan Xalq Cümhuriyyətinin yaran-masının 100 illiyi şərəfinə hazırlanan “Nuri-didə Ceyhun” tamaşası təqdim olunacaq. Yazıçı-dramaturq Əli Əmir-linin pyesi əsasında tamaşaya Əmək-dar incəsənət xadimi Mehriban Ələk-bərzadə quruluş verib. Layihənin ide-ya müəllifi və bədii rəhbəri Musiqili Teatrın direktoru, Əməkdar incəsənət xadimi Əliqismət Lalayevdir.

Azərbaycan səhnəsində ilk dəfə dahi bəstəkar Üzeyir Hacıbəylinin qar-daşı, yazıçı-publisist, tərcüməçi, nəşir,

ictimai xadim, azərbaycançılıq ideya-larına sonadək sadıq qalan Ceyhun Hacıbəyli obrazının canlandırılacağı tamaşa onun məşəqqətli mühacirət həyatından və Cümhuriyyətimizin çə-tin, lakin şərəfli tarixindən bəhs edir.

Rolları Xalq artisti Fatma Mahmu-dova, əməkdar artistlər Pərviz Məmmədrazayev, Şövqə Hüseynov, Anton Fərşadant və başqaları ifa edirlər. Səh-nə əsərində böyük Üzeyir Hacıbəyli, Soltan Hacıbəyov, Niyazi və başqa bəstəkarların musiqilərindən istifadə olunub. Tamaşanın quruluşçu dirijoru və musiqi tərtibçisi Əməkdar incəsə-nət xadimi Fəxrəddin Atayev, quruluş-çu rəssamı Vüsal Rəhimovdur.

“Muğam aləmi” V Beynəlxalq Muğam Festivalı

Sənət bayramının açılışı münasibətilə möhtəşəm konsert proqramı təqdim edildi

Ölkəmiz növbəti muğam sənəti bayramına ev sahibliyi edir. 2009-cu ildə əsası qoyulan “Muğam aləmi” Beynəlxalq Muğam Festivalının beşincisi martın 7-də başlandı. Festival Heydər Əliyev Fondu, Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası, Bəstəkarlar İttifaqı və Azərbaycan Milli Konservatoriyası tərəfindən keçirilir.

Heydər Əliyev Sarayında “Muğam aləmi” V Beynəlxalq Muğam Festivalının açılışı münasibətilə geniş konsert proqramı təqdim edildi. Gecədə dövlət və hökumət nümayəndələri, mədəniyyət və incəsənət xadimləri, musiqisəvərlər iştirak edirdi.

Konsertdən əvvəl jurnalistlərə müsahibə verən görkəmli tarzən, Xalq artisti, professor Ramiz Quliyev festivalın əhəmiyyətindən danışdı. Bildirdi ki, muğam sənətinin qorunaraq gələcək nəsillərə ötürülməsində bu festivalın böyük əhəmiyyəti var. Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın muğam sənətinə və bu

sahədə çalışan sənətkarlara göstərdiyi diqqət və qayğıdan söz açan Xalq artisti tədbirin təşkilatçılarna belə bir gözəl muğam bayramının təşkilinə görə təşəkkürünü ifadə etdi.

Azərbaycan Milli Konservatoriyasının rektoru, Xalq artisti, professor Siyavuş Kərimi festivalın Azərbaycan muğamının qorunması və təbliğində müstəsna rol oynadığını söylədi. Bildirdi ki, “Muğam aləmi” V Beynəlxalq Muğam Festivalı ölkəmizdə artıq ənənəyə çevrilmiş böyük musiqi tədbirlərinin növbəti uğurlu hadisəsidir. Müxtəlif ölkələrdən gəlmiş muğam ustalarının çıxışları muğamın nə qədər böyük, zəngin və müxtəlif xalqların ənənələrini birləşdirən bir incəsənət növü olduğunu bir daha sübut edir. Muğam tarixi sınaqlardan uğurla keçərək müasir dövrdə yeni bir səviyyəyə yüksəlib. Muğam sənətimizin belə bir mövqə tutmasında Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyevanın misilsiz əməyi var. Azərbaycan muğamının, aşiq, xalçaçılıq, tar ifaçılığı, kəlağayı, sənəti və mədəni irsimizin digər qiymətli nümunələrinin UNESCO-nun siya-

hılarına daxil edilməsi bu zəngin irsin qorunmasına, təbliğinə göstərilən diqqət və qayğının təzahürüdür.

Heydər Əliyev Sarayının səhnəsində Xalq artisti Fəxrəddin Kərimovun rəhbərliyi ilə Üzeyir Hacıbəyli adına Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestri əsl sənət nümunələrinin təqdiminə hazır idi. Zövqlə tərtib edilmiş proqramda ilk olaraq tanınmış cazmen Emil Əfrasiyabın ifasında görkəmli Azərbaycan bəstəkarı Qara Qarayevin “Fa major” prelüdü-nə caz improvizasiya təqdim edildi. Sonra orkestrin ifasında daha bir şedevrin - Fikrət Əmirovun “Kürd ovşarı”nın sədası zalı bürüdü. Bu harmonik musiqi keçidində əməkdar artistlər Sahib Paşazadə (tar), Toğrul Əsədullayev (kamança) və Çinarə Heydərovanın (kanon) mükəmməl ifası musiqili gecənin iştirakçılarının könlünü oxşadı.

Gecə boyunca Müslüm Maqomayevin “Nərgiz” operasından ariya, Q.Qarayev və C.Hacıyevin “Vətən” operasından ariya, xalq mahnıları “Laçın”, “Qaragilə”, Ü.Hacıbəylinin “Leyli və Məcnun” operasından parçalar mu-

siqisəvərlərə unudulmaz anlar yaşatdı.

Bakı Xoreoqrafiya Akademiyası şagirdlərinin ifası, Azərbaycan Dövlət Mahnı və Rəqs Ansamblının (bədi rəhbər - Xalq artisti Ağaverdi Paşayev, baletmeyster - Xalq artisti Cəmilə Bayramova) çıxışları alqışlarla qarşılandı. Azərbaycan Dövlət Xor Kapellasının (bədi rəhbər - Xalq artisti Gülbacı İmanova) ifasında səslənən Fərəngiz Əlizadənin “Nəsimi” passionundan parça isə tamaşaçıları sanki əsrlər öncəyə apardı.

Muğam sənətimiz, bəstəkarlarımızın simfonik əsərləri, xalq mahnıları, caz, aşiq havaları və bəstəkar mahnılarından ibarət proqram Azərbaycan musiqisinin möhtəşəmliyini bir daha nümayiş etdirdi. Qeyd edək ki, festivalın açılış konsertinin ideya müəllifi Xalq artisti Fərəngiz Əlizadədir.

Rəngarəng proqram həm də qarşıdakı günlər ərzində “Muğam aləmi” festivalının tamaşaçılara unudulmaz anlar yaşadacağını göstəricisi idi.

Lalə Azəri

Festivalın rəngarəng konsert və tamaşaları

Martın 9-da Beynəlxalq Muğam Mərkəzində “Muğam aləmi” V Beynəlxalq Muğam Festivalı çərçivəsində növbəti konsert keçirildi.

Konsert proqramında “Şur” muğam dəsgahı - “Bərdaşt”, “Mayə”, “Şur-şahnaz”, “Bayatı-Türk”, “Şikəsteyi-fars”, “Səmayi-şəms”, “Sarənc”, “Şura ayaq” ifa olundu.

Tanınmış xanəndə Qoçaq Əsgərov instrumental ifaçılar Əli Əsgər Məmmədov (tar), Elnur Mikayılov (kamança), Kamran Kərimov və Hüsəməddin Əzizovun (nağara) müşayiəti ilə tamaşaçılara zövq

dolu bir muğam axşamı bəxş etdi.

Konsertdə İmadəddin Nəsimi, Məhəmməd Füzuli və Şah İsmayıl Xətəinin qəzəlləri səsləndi.

Həmin gün “Muğam aləmi” festivalının daha bir konsert proqramı Kamera və Orqan Musiqisi Zalında təqdim olundu. Gecədə Qara Qarayev adına Azərbaycan Dövlət Kamera Orkestri (bədi rəhbər və baş dirijor - Xalq artisti Teymur Göyçayev) çıxış etdi.

İçərişəhərdəki Marionet Teatrında isə Üzeyir Hacıbəylinin eyniadlı operası əsasında hazırlanmış “Leyli

və Məcnun” tamaşası nümayiş etdirildi. Teatrın bədi rəhbəri Tərhan Qorçudur. 14 pərdəlik marionet tamaşası təxminən 3 il ərzində ərşəyə gəlib və 2016-cı ilin dekabrında sənətsevərlərə təqdim olunub.

Martın 10-da festival çərçivəsində Beynəlxalq Muğam Mərkəzində növbəti konsertdə “Segah” muğamı (ifa edir Babək Niftəliyev) səslənəcək. Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrında isə Qara Qarayevin “Yeddi gözəl” baleti nümayiş olunacaq.

Fariz

Martın 7-də Beynəlxalq Muğam Mərkəzində “Aşiq musiqisi axşamları” layihəsi çərçivəsində “Zərif əllər, incə tellər” adlı konsert proqramı təqdim edilib.

8 mart - Beynəlxalq Qadınlar Günü münasibətilə keçirilən konsertdə kişilərdən ibarət aşiqqlar qrupunun üzvləri öz ifalarını Azərbaycan qadın aşiq məktəbinin nümayəndələrinə həsr ediblər.

Gecədə qadın aşiqqlara həsr olunmuş videoçarx nümayiş olunub.

“Zərif əllər, incə tellər”

“Aşiq musiqisi axşamları” bu dəfə xanımlara həsr olunmuşdu

Konsertin ssenari müəllifi və rejissoru, Azərbaycan Aşıqlar Birliyinin (AAB) katibi, Əməkdar incəsənət xadimi Sənubər Bağirovadır.

Xatırladaq ki, yanvar ayından başlayan “Aşiq musiqisi axşamları”

layihəsi may ayına qədər davam edəcək. Layihənin əsas məqsədi qədim Azərbaycan musiqi irsini ictimaiyyətə geniş təbliğ etməkdir.

Savalan Fərəcov

“Pazırık xalısı. Rəmzlər dünyası” kitabının təqdimatı keçirildi

Dünyanın ən qədim xalısı türk xalqlarına məxsusdur

Martin 7-də Azərbaycan Xalça Muzeyində xalçaçı rəssam, Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyasının dosenti Məmməd Hüseyin Hüseyinovun “Pazırık xalısı. Rəmzlər dünyası” kitabının təqdimat mərasimi keçirildi. Kitab Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin dəstəyi ilə çap olunub.

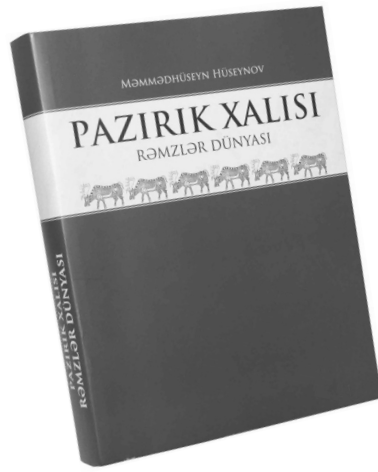
Tədbirdə mədəniyyət və turizm naziri Əbülfəs Qarayev, nazirin birinci müavini Vəqif Əliyev, nazir müavini Ədalət Vəliyev, elm və mədəniyyət xadimləri iştirak edirdi.

Təqdimat mərasimində çıxış edən mədəniyyət və turizm naziri Əbülfəs Qarayev xalqımızın yaratdığı digər mədəni irs nümunələri kimi xalçaçılıq sənətinin də inkişafından, Azərbaycan xalçalarının dünyada tanınması istiqamətində görülən işlərdən danışdı. Qeyd etdi ki, Prezident İlham Əliyev “Azərbaycan Respublikasında xalça sənətinin qorunmasına və inkişaf etdirilməsinə dair 2018-2022-ci illər üçün Dövlət Proqramı”nın təsdiq edilməsi haqqında sərəncam imzalayıb. Dövlət Proqramının icrası milli xalçaçılıq ənənələrinin qorunması və inkişaf etdirilməsində mühüm rol oynayacaq. Nazir xalça sənətimizin yaşadılması, dünyada tanınması istiqamətində Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın

xidmətlərini xüsusi qeyd etdi, 2010-cu ildə Azərbaycan xalça sənətinin UNESCO-nun Qeyri-maddi mədəni irs üzrə representativ siyahısına daxil edildiyini diqqətə çatdırdı.

Bildirildi ki, qədim tarixə malik Azərbaycan xalçaçılıq sənəti gələcək nəsillərə layiqincə ötürülməlidir: “Xalçaçılıq dekorativ-təbiiq sənətin ən geniş yayılmış növlərindən biri kimi tarixən Azərbaycan xalqının həyatında, məişətində mühüm yer tutub. Hər bir xalça toxunduğu yerin təbiəti, onu ərşəyə gətirən insanların dünyagörüşü və inancları ilə bağlı simvolları əks etdirən sənət əsəridir. Ayrı-ayrı regionların coğrafiyası, tarixi, mədəni və dini mühiti xalçanın özünəməxsus ornament, kompozisiya və digər elementlərinə təsir göstərir. Ona görə də xalçaçılığın inkişafı tarixi mədəni irsin qorunması baxımından müstəsna əhəmiyyət kəsb edir”.

Nazir qeyd etdi ki, kitabda haqqında söz açılan və 2500 il tarixi

olan, türk xalqlarının yaratdığı Pazırık xalısı digər xalqların mədəniyyətinə də güclü təsir edib: “Bu mənada kitab böyük əhəmiyyət kəsb edir. Belə kitablar xarici dillərə tərcümə olunaraq dünya ölkələrinə yayılmalıdır”.

Azərbaycan Xalça Muzeyinin direktoru Şirin Məlikova kitabın Türk

dünyasının xalça sənətinin öyrənilməsində qiymətli mənbə olduğunu vurğuladı: “Pazırık xalısı 1949-cu ildə aşkar olunandan sonra tədqiq edilməyə başlanıb. Müəllif bu tədqiqatda müxtəlif yanaşmaları nəzərə alaraq, bu xalının məhz türk xalqlarına məxsus olduğunu sübut edir. Kitab milli-mədəni dəyərlərimizə, maddi irsimizə sahiblənmək istəyənlərə tutarlı bir cavabdır. Nəşrdə həmçinin Xalça Muzeyinin bir neçə eksponatı da yer alır”.

Müəllif Məmməd Hüseyin Hüseyinov bildirdi ki, kitabda Dağlıq Altayın (Rusiya) Pazırık vadisindəki kurqandan aşkarlanan, dünyanın ən qədim xalısı hesab edilən Pazırık xalısı ilə bağlı aparılmış tədqiqatlardan bəhs olunur. Dörd hissədən ibarət olan nəşrdə Pazırık xalısının tarixi, kompozisiya quruluşu, bədii xüsusiyyətləri və rəmzləşmiş mahiyyəti ilə bağlı məsələlər əksini tapıb. Həmçinin türk xalqlarının xalça sənəti nümunələrindəki naxış və

motivlərlə Pazırık xalısı elementlərinin arasındakı oxşar xüsusiyyətlər araşdırılıb. Kitabın sonunda türk, rus və ingilis dillərində xülasə verilib.

Milli Məclisin deputatı, akademik Nizami Cəfərov qeyd etdi ki, böyük tarixə və zəngin mədəniyyətə sahib türk xalqlarının yaratdığı sənət nümunələrindən biri də xalçaçılıq sənətidir. Digər xalqlar zaman-zaman mədəni irs nümunələrimizə sahib çıxmağa çalışıblar. Belə mənimşəmələr xalçaçılıq sənətimizdən də yan keçməyib. Ona görə də mədəni irsimizə həssaslıqla yanaşib, araşdırıb dünyaya tanıtmalıyıq.

Görkəmli etnoqraf alim, akademik Teymur Bünyadov, xalq rəsamları Ömər Eldarov və Ağəli İbrahimov çıxış edərək kitabın Azərbaycan xalçaçılıq sənətinin tarixi üçün qiymətli mənbə olduğunu diqqətə çatdırdılar.

Fariz Hüseyinov

“Musiqi. Təsviri sənət. Bahar”

Xalq rəssamı Arif Hüseyinovla görüş

Martin 7-də Musiqi Mədəniyyəti Dövlət Muzeyində Xalq rəssamı Arif Hüseyinovla görüş keçirilib.

“Musiqi. Təsviri sənət. Bahar” adlı tədbiri giriş sözü ilə açan muzeyin direktoru, Əməkdar mədəniyyət işçisi Alla Bayramova, muzeyin şöbə müdiri Xanım Abdinova sənətkarın həyat və yaradıcılığından danışdı.

Qeyd edilib ki, A.Hüseyinov tanınmış rəssam-miniatürçü, rəssam-qrafik və ədəbi əsərlərin ilüstratorudur. Onun əsərlərindəki mövzuların musiqi ilə xüsusi bağlılığı var. Vurğulanıb ki, rəssamın əsərləri Azərbaycan Milli İncəsənət Muzeyində, Moskvada

Şərq Muzeyində, həmçinin şəxsi kolleksiyalarda saxlanılır, İstanbul, Moskva, Praqa və Tokioda sərgiləri açılıb.

Əməkdar incəsənət xadimi, kino tarixçisi Aydın Kazımzadə qeyd edib ki, rəssamın son illər qədim miniatur sənəti ənənələrinin yeni forma-biçim və bədii-estetik tutumda dirçəldilməsinə səy göstərməsi çox diqqətçəkəndir. Onun milli folklor, adət-ənənəyə, maddi-mədəniyyət nümunələrinə həsr etdiyi silsilə rəsmləri qədim miniatürlərimizə yeni və yaradıcı baxış hesab etmək olar.

Tədbir tanınmış ifaçıların konsert proqramı ilə davam edib. İfaçıları muzeyin Qədim musiqi alətləri ansamblı müşayiət edib.

Martin 7-dən 9-dək Azərbaycan Milli İncəsənət Muzeyində rəssam Nailə Əhmədovanın rəngkarlıq əsərlərindən ibarət “Rənglərin bir anı” adlı fərdi sərgisi keçirildi.

Sərginin açılışında Azərbaycan Rəssamlar İttifaqının sədri, Xalq rəssamı Fərhad Xəlilov çıxış edərək müəllifin yaradıcılıq yolundan, onun sərgidə nümayiş olunan əsərlərindən söz açdı. Bildirdi ki, rəssam daima yaradıcılıq axtarışındadır, onun əsərləri yurdumuzun gözəlliklərini əks etdirir. F.Xəlilov rəssama yeni yaradıcılıq uğurları arzuladı.

Rəssamlar İttifaqının katibi Rafiq Kərimov rəssam Nailə Əhmədovanın yaradıcılıq uğurlarını yüksək qiymətləndirdi, ona həsr etdiyi şeiri oxudu.

Müəllif N.Əhmədova qonaqlara təşəkkürünü bildirdi, onları sərgiyə baxmağa dəvət etdi.

Sonra sənətsevərlər rəssamın yağlı boya əsərləri ilə yaxından tanış oldular. Əsərlər əsasən mənzərə, natürrəport janrlarındadır. Rəssamın yaradıcılığında Abşeron motivi ayrıca yer tutur.

S.Qaliboğlu

“Rənglərin bir anı”

Tofiq Quliyevin əsərləri səsləndirilib

Bakı Xoreoqrafiya Akademiyasında (BXA) görkəmli bəstəkar, Xalq artisti Tofiq Quliyevin xatirəsinə həsr olunmuş konsert keçirilib.

Konsertdən əvvəl BXA-nın tam orta məktəbinin direktoru Bəşarət Hüseyinova görkəmli bəstəkarın Azərbaycan musiqi sənətində əvəzolunmaz rolundan, 200-dən çox bir-birindən gözəl və yaddaqalan mahnıların müəllifi olmasından, 40-dan çox filmə musiqi bəstələməsindən bəhs edib. Sənətkarın geniş yaradıcılığının yalnız bəstəkarlıq fəaliyyəti ilə məhdudlaşmadığı, Tofiq Quliyevin eyni zamanda, gözəl pianoçu, dirijor, pedaqoq, Azərbaycan estrada və caz musiqisinin banilərindən biri olduğu da vurğulanıb.

Konsertdə BXA-nın tələbələri bəstəkarın “Dörd dost”, “Sənə də qalmaz”, “Axşam oldu”, “Marş”, “Bakı nəğməsi” və digər əsərlərini səsləndiriblər.

Martın 7-də Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) Mərkəzi Elmi Kitabxanasında “Muğam aləmi” V Beynəlxalq Muğam Festivalı çərçivəsində “Azərbaycanda muğam elmi: reallıqlar və perspektivlər” mövzusunda beynəlxalq elmi simpoziumun açılışı oldu. Simpozium Heydər Əliyev Fondu, AMEA, Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi və Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının birgə təşkilatçılığı ilə keçirilir. Tədbirdə ölkəmizlə yanaşı, Fransa, Kanada, Hollandiya, Serbiya, Macarıstan, Türkiyə, İran və Özbəkistandan dəvət olunmuş mütəxəssislər iştirak edir.

“Azərbaycanda muğam elmi: reallıqlar və perspektivlər”

Muğam festivalı çərçivəsində beynəlxalq elmi simpozium

AMEA-nın prezidenti, akademik Akif Əlizadə çıxış edərək muğam festivalının əhəmiyyətindən danışdı. Bildirdi ki, beşinci dəfə keçirilən beynəlxalq festival ölkəmizin mədəni həyatında əlamətdar hadisələrdəndir. Əsrlər boyu nəsilən-nəslə keçən muğam sənəti bu gün Azərbaycanda inkişafının ən yüksək mərhələsini yaşayır. Dövlət səviyyəsində muğam sənətinə olan diqqət və qayğı bu sahənin elmi və ifaçılıq tərəfdən araşdırılmasına geniş imkanlar yaradır.

Qeyd olundu ki, hazırda AMEA-nın Məmarlıq və İncəsənət İnstitutunun Muğamşünaslıq şöbəsində bu sənətin elmi tərəfləri araşdırılır. Bu tədqiqatların nəticəsi olaraq “Azərbaycan muğamşünaslığı: problemlər və perspektivlər” toplusu nəşr edilib. Akif Əlizadə toplanan hazırlanmasında ölkədə muğam üzrə tədqiqatlara və nəşrlərə rəhbərlik edən Heydər Əliyev Fondunun rolunu xüsusi diqqətə çatdırdı.

Mədəniyyət və turizm naziri Əbülfəs Qarayev festival iştirakçılarını salamlayaraq bir həftə davam edəcək tədbirə uğurlar arzuladı, festivalın əhəmiyyətini vurğuladı. Qeyd olundu ki, muğam xalqımızın milli mədəni zənginliyini gələcəyə aparan simvollarından biridir. Eyni zamanda muğam sənəti Azərbaycanla dünya xalqlarının mədəniyyəti arasında mənəvi körpüdür. Bildirildi ki, Azərbaycan muğamı 2003-cü ildə UNESCO-nun Bəşəriyyətin şifahi və qeyri-maddi mədəni irsinin şah əsərləri siyahısına daxil edilib: “Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın muğam sənətinə göstərdiyi diqqət və qayğı nəticəsində muğamın ayrılmaz hissəsi olan milli tar və kamança ifaçılığı sənətimiz də UNESCO-nun Qeyri maddi-mədəni irs siyahısına daxil edilib. Bu gün muğamla birlikdə Azərbaycan musiqisinin opera, müasir-klassik caz və digər sahələri də inkişaf edir. Muğam isə ayrı bir aləmdir, onu qorumaq hamımızın borcudur. Bu irsi inkişaf etdirməli, dərinlən araşdıraraq, tədris edərək gələcək nəsillərə çatdırmalıyıq. Bu məqsədlə mütəmadi olaraq respublikada muğam müsabiqələri keçirilir, musiqi məktəblərində tar, kamança, xanəndəlik fənləri tədris edilir”.

Əbülfəs Qarayev bildirdi ki, artıq ənənə halını almış “Muğam aləmi” beynəlxalq festivalı qədim və zəngin muğam sənətimizin təbliğinə, Azərbaycan musiqisinin dünyaya

çatdırılmasına, həmçinin qarşılıqlı mübadiləyə xidmət edir. 2009-cu ildə Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə əsas qoyulan festival müxtəlif ölkələrdən musiqiçiləri, mütəxəssisləri, muğamla məşğul olan elm adamlarını bir araya gətirir: “Muğam sənəti ölkəmizin hüduqlarını aşaraq beynəlxalq səviyyədə təqdim olunur. Azərbaycan muğamı xalqımız var olduqca yaşayacaq, inkişaf edəcək. Sevini-rəm ki, festival dünya miqyasında muğam ifaçılarının, muğamsevərlərin və xüsusilə bu musiqiyə həyatını həsr etmiş elm adamlarının, ekspertlərin şəbəkəsini formalaşdırmağa bəli. Biz XXI əsrdə - elmin, texnikanın, musiqinin yeni forma və janrlarının yarandığı bir vaxtda Azərbaycan muğamının belə geniş şəkildə təbliğinə nail oluruq. Biz muğamın təbliğatını müasir texnologiyalar vasitəsilə də təbliğ etməliyik”.

Diqqətə çatdırıldı ki, builki festivala 15 ölkədən tədqiqatçılar və ifaçılar qatılıb. Festival müddətində Bakı ilə yanaşı, yeni istifadəyə verilən Gəncə Dövlət Filarmoniyasında da silsilə tədbirlər keçiriləcək.

Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının sədri, festivalın bədii rəhbəri, AMEA-nın müxbir üz-vü, Xalq artisti Firəngiz Əlizadə bildirdi ki, xalq musiqisi sənətinin inkişafı üçün dəyərli layihə olan muğam festivalı xalq yaradıcılığına böyük diqqət və qayğının göstəricisidir. O, Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü ilə ölkəmizdə muğam sənəti ilə

bağlı həyata keçirilən layihələrdən, muğam sənətinin qorunub saxlanılması və təbliği istiqamətində görülən işlərdən söz açdı.

Qeyd edildi ki, Üzeyir Hacıbəyli ənənəvi muğamla müasir Azərbaycan musiqisi arasında körpü yaradıb: “Dahi bəstəkarın “Leyli və Məcnun” operası ilə muğam opera teatrı səhnəsinə qədəm qoydu. Eyni zamanda Üzeyir bəy muğamın prinsipləri əsasında musiqi bəstələməyin mümkünlüyünü göstərdi. Bununla da muğamın zəngin xəzinəsi Azərbaycan bəstəkarlarının ilham mənbəyinə çevrildi. Demək olar ki, muğam Azərbaycanın musiqi mədəniyyətinin bütün janrlarına təsir göstərdi. Bütün bunlar Fikrət Əmirovun, Niyazinin simfonik muğamlarına, Qara Qarayevin simfonizminə yol açdı və biz XX əsrdə bu uğurları müşahidə etdik”.

Firəngiz Əlizadə vurğuladı ki, muğam festivalı dünyanın musiqiçi və musiqişünas alimlərinin diqqət mərkəzindədir və hər dəfə əhatə dairəsini genişləndirir. Festival çərçivəsində beynəlxalq elmi simpoziumun da keçirilməsi, muğamın şifahi ənənəli musiqi sənəti kimi tədqiqi artıq onun dünya musiqi elminin prioritet məsələlərindən birinə çevrildiyini sübut edir.

Milli Məclisin Mədəniyyət komitəsinin sədri, akademik Rafael Hüseynov muğamın fəlsəfəsindən danışaraq, bu musiqi sənətini xalqları və millətləri qovuşduran bir dəyər kimi xarakterizə etdi. O, ölkəmizdə muğamla operanın, caz və simfonik musiqinin sintezi

nə də toxundu, bu istiqamətləri Azərbaycanın dünya musiqisinə verdiyi yeni modellər kimi qiymətləndirdi.

Türkdilli Ölkələrin Musiqi Qrupları Şurasının üzvü Quzel Sayfullina, P.Çaykovski adına Moskva Dövlət Konservatoriyasının dosenti Aleksandr Xaruto, Özbəkistan Dövlət Konservatoriyasının professoru Ravşan Yunusov, Tehran Universitetinin professoru Məhəmməd Azadefar simpoziumun işinə uğurlar arzulayaraq, təşkilatçılara təşəkkürlərini ifadə etdilər. Vurğulandı ki, simpozium musiqişünasları bir araya gətirərək bu sahədə yeni araşdırmalara, yeni fikir və ideyaların ortaya çıxmasına şərait yaradır.

“Azərbaycanda muğam elmi: reallıqlar və perspektivlər” elmi simpoziumu günün ikinci yarısında “Muğam Şərq lad sisteminin milli interpretasiyaları”, “Muğam ifasının psixoloji təsir qüvvəsinin qaynaqları və musiqi terapiya”, “Muğam - makam ifaçılıq ənənəsi multikultural dünyanın təmas nöqtəsi kimi”, “Muğam yaradıcılığı elm və sənətin qovşağında”, “Muğamın inkişaf yolları - tarix və müasirlik” bölmə iclasları ilə işini davam etdirdi.

Qeyd edək ki, martın 9-da simpozium çərçivəsində AMEA-nın Gəncə Bölməsində də tədbir keçirilib. Simpozium işini martın 10-da yekunlaşdıracaq.

Lalə Azəri

“Rast” muğam dəsgahı təqdim olunub

Heydər Əliyev Fondu, Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi, AMEA, Bəstəkarlar İttifaqı və Azərbaycan Milli Konservatoriyası tərəfindən keçirilən “Muğam aləmi” V Beynəlxalq Muğam Festivalı davam edir.

Martın 8-də Beynəlxalq Muğam Mərkəzində festival çərçivəsində musiqi axşamı təşkil olunub. Gecədə tamaşaçılar gənc xanəndə Elnur Zeynalovun məhərdlə ifa etdiyi “Rast” muğam dəsgahını dinləyiblər.

Orta əsrlər musiqi elmində “Rast” birinci və bütün digər muğamların əsası sayılır. Dahi bəstəkar Üzeyir Hacıbəyli “Azərbaycan xalq musiqisinin əsasları” kitabında “Rast”ı indiyədək zamanın və hadisələrin sarsıdıcı təsirinə qarşı möhkəm duran yeganə muğam adlandırır.

Mədəniyyət və turizm naziri Naftalan şəhərində vətəndaşları qəbul edəcək

Mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları rəhbərlərinin 2018-ci ilin mart ayında şəhər və rayonlarda vətəndaşların qəbulu cədvəlinə əsasən Azərbaycan Respublikasının mədəniyyət və turizm naziri Əbülfəs Qarayev tərəfindən 2018-ci il martın 15-də saat 11:00-da Naftalan şəhəri Heydər Əliyev Mərkəzində (Şıxəli Qurbanov küçəsi, 1) Gəncə, Naftalan şəhərlərindən, Samux, Goranboy, Kəlbəcər və Xocalı rayonlarından olan vətəndaşların qəbulu keçiriləcək.

Vətəndaşlar nazirliyin mct@mct.gov.az elektron poçt ünvanı, e-services. mct.gov.az elektron xidmətlər saytı, telefon məlumat sistemi (qaynar xətt: 147) və ya (012) 493-55-21 nömrəli telefon vasitəsilə (əlaqələndirici şəxs Pərviz İsgəndərli) qəbula yazıla bilərlər.

Qəbula gəlmək istəyən vətəndaşların həmçinin aşağıda qeyd olunmuş əlaqələndirici şəxslərə müraciət etmələri xahiş olunur.

Sıra №-si	Şəhər (rayon)	əlaqələndirici şəxs	əlaqə telefonu
1.	Gəncə şəhəri	Sənan Hacıyev	(0-22) 266-29-48 (050) 264-11-88
2.	Naftalan şəhəri	Zöhrab Adıgözelov	(0-22) 352-30-56 (055) 330-29-23
3.	Goranboy rayonu	Gündüz Hacıyev	(022) 245-31-26 (050) 364-94-26
4.	Samux rayonu	Süleyman Əliyev	(022) 275-11-39 (050) 687-58-43
5.	Xocalı rayonu	Ruslan Bəşirov	(022) 247-47-31 (050) 584-07-09
6.	Kəlbəcər rayonu	Hacı Əmrahov	(0-22) 267-50-19 (050) 441-84-82

“Bu ellərə yaz gəlir”

Bakının Pirallahı qəsəbəsindəki Vaqif Mustafazadə adına Mədəniyyət mərkəzində Od çərşənbəsi və Beynəlxalq Qadınlar Gününə həsr olunmuş “Bu ellərə yaz gəlir” adlı tədbir keçirilib.

Tədbirdə Bakının 186, 243, 235, 168, 231 sayılı məktəblərinin, “Bulaq”, “Cırtan”, “Çobanyastığı”, “Qa-

ğayı” uşaq bağçalarının, 14 sayılı Musiqi məktəbinin, 4 sayılı Uşaq-gənclər inkişaf mərkəzinin, Vaqif Mustafazadə adına Mədəniyyət mərkəzinin xanım işçiləri iştirak ediblər.

Ən yaxşı xonça və şəkərbura naxışı müsabiqəsi keçirilib. Tədbirdə çərşənbələrə aid bayatılar, haxıştalar deyilib, rəqslər, oyunlar nümayiş olunub.

S.Qaliboğlu

“Muğam aləmi” V Beynəlxalq Muğam Festivalı çərçivəsində təqdim ediləcək musiqi layihələrindən biri də Bəstəkarlar İttifaqının sədri, Xalq artisti Fərəngiz Əlizadənin “Nəsimiyə ithaf” vokal-xoreoqrafik tamaşası olacaq.

Tamaşa martın 12-də Azərbaycan Dövlət Akademik Milli Dram Teatrının səhnəsində göstəriləcək.

İlk dəfə ötən il mayın 18-də Parisdə, UNESCO-nun mənzil-qərar-gahında nümayiş olunan əsər böyük maraqla qarşılanmışdı. Bakı premyerasının da maraqla gözlənildiyini nəzərə alıb səhnə əsərinin müşqələrini izləmək qərarına gəldik.

Bəstəkarlar İttifaqının Ü.Hacıbəyli adına konsert salonu. Məşqin başlama saatına az qalıb. Musiqiçilər bir-bir səhnədə yerlərini tuturlar. Hamıdan əvvəl gələn müəllif isə ifaçıların səhnədə düzgün sıralanmasını nəzərdən keçirir, digər musiqiçilərin gəlməsini gözləyir. Məşqə mane olmamaq üçün arxa sıralarda əyləşib izləməyi düşünsəm də, daha sonradan yerimi ön sıraya dəyişirəm. Çünki əsər elə ilk notlardan

Aləmül-qeybin süfati məndən oldu aşikar...

“Nəsimiyə ithaf” vokal-xoreoqrafik tamaşasının premyerası keçiriləcək

ona diqqət kəsilməyə vadar edir.

Öncə violonçelin səsi eşidilir və digər musiqi alətləri də ona qoşulur.

Müəllif:

- Tonallığı qarışdırmayın... Bir də yenidən başlayırıq, skripkadan sonra xanəndə davam edir... “Sol” okta-

vadan... Kanon, sən niyə qoşulmursan? Violonçel? Belə olmaz, bir-birinizi izləmirsiniz. 3-ə 5 qalmış bir də həmin yerdən başlayırıq və notları vaxtında eşitmək xoş olardı...

Xanəndə Teyyub Aslanov oxuyur: - Aləmül-qeybin süfati məndən oldu aşikar...məndən oldu aşikar...

Arada ifanı dayandırır deyir:

- Mən burada bir az fərqlilik etsəm pis olmaz, mənəcə.

- Bəli, Teyyub müəllim, siz o ritmi bir az oynaq ifa edə bilərsiniz...

Beləcə, məşq yavaş-yavaş öz axarına düşür. Əslində, vokal-xoreoqrafik tamaşanın ilk premyerasının videoyazısını izləyəndə çətin əsər olduğu görünürdü. İndi məşq zamanı da bu əsərin hədsiz məsuliyyət tələb etdiyini vurğulamalıyıq.

Vokal-xoreoqrafik tamaşa iki əsərin musiqisi əsasında səhnələşdirilib. Bunlardan birincisi “Dərviş” əsəridir. Əsər vaxtilə dünya şöhrətli musiqiçi Yo-Yo Manın “İpək Yolu” beynəlxalq layihəsi (1999-2005) üçün yaradılıb. İkinci əsər isə “Muğamsayağı”dır.

Hər iki əsər qeyri-ənənəvi tərkibə malik ansambl üçün nəzərdə tutulub. Bir tərəfdən ney, kanon, xanəndə ifaçı kimi milli səs, digər tərəfdən klassik alətlər - violonçel, skripka, alt öz rəngarəngliyi ilə diq-

Od çərşənbəsinə həsr olunmuş şənlik və mərasimlər

Martın 6-da “Yanardağ” Dövlət Tarix-Mədəniyyət və Təbiət Qoruğunda Novruz bayramı öncəsi çərşənbələrin ikincisi sayılan Od çərşənbəsinə həsr olunmuş bayram şənliyi keçirilib.

Şənlikdə milli rəqslər ifa olunub, mahnılar səslənib, eyni zamanda nağara, qarmon və saz ifaçıları öz çıxışları ilə tamaşaçıların zövqünü oxşayıb.

Rusiya, Qazaxıstan, Ukrayna, Qətər, İran, İraq, Səudiyyə Ərəbistanı və başqa ölkələrdən gəlmiş turistlər də şənliyə qatılıb, iştirakçılar birlikdə rəqs ediblər.

Abşeron rayonu Məmmədli və Digah kənd sakinlərinin və qonaqların iştirak etdiyi tədbirdə milli adət-ənənəmizə uyğun olaraq qonaqlara və turistlərə xonçalarda milli Novruz şirniyyatları paylanıb, çay süfrələri təşkil edilib.

Nazirliyin Bərdə Regional Mədəniyyət və Turizm İdarəsinin tabeliyində olan Yevlax rayon Ərəş kənd Folklor evində Od çərşənbəsinə həsr edilmiş tədbir keçirilib.

Folklor evinin direktoru Rəqib Fərəcova elimizin, obamızın qədimdən bu günə qədər qoruyub saxladığı bayramların ən gözəli Novruzun ikinci çərşənbəsi haqqında məlumat verib.

Folklor evinin həyatında kəndin qız və gəlinləri tərəfindən elimizin qədim adət və ənənələri nümayiş etdirilib - sac üstünə yuxa salınıb, qovurğa qovurulub, kirkirə daşında buğda üyüdüldü, samovarlar qalanıb, gənclərə adətlərimiz təbliğ olunub.

Sabirabad rayon Mədəniyyət mərkəzinin təşkilatçılığı ilə “Muğan” parkında Od çərşənbəsi qeyd edilib. Bayram şənliyində tonqal qalanıb, mərasim nəğmələri və xalq mahnıları tədbirə xüsusi tərəvət gətirib. Şən əhval-ruhiyyə ilə keçən bayram tədbiri böyükdən-kiçiyə hamıya xoş ovqat bəxş edib.

qəti çəkir. Qərb və Şərq alətlərinin kontrastlığı sonradan bir harmoniya təşkil edir.

Tamaşa boyu musiqi, rəqs və vokalın sintezini izləyirik. Burada şairin düşüncələri, işıqlı ideallar uğrunda mübarizəsi, ədalətsizlikdən çəkdiyi əzablar öz əksini tapıb. Xanəndənin ifası üçün seçilmiş qəzəllər də məhz musiqinin əhvalına uyğundur və xanəndənin təkə muğam deyil, Nəsimi yaradıcılığından bədii qiraət söyləməsi səhnə əsərinə bir az da rəng qatır.

Məşq zamanı xoreoqrafiya səhnələrini izləyə bilməsək də, diqqətinizə çatdırmaq istərdik ki, xoreoqraf Nailə Məmmədzadənin quruluş verdiyi performansda 5 rəqqas iştirak edir. Musiqiçilər, xanəndə, rəqqasların ifasında Nəsimi dühası rəngarəng obrazlar və duyğularla təqdim edilir, musiqi və rəqsin dili ilə təcəssüm olunur. Əgər siz də bu əsrarəngiz sənət nümunəsini izləmək istəyirsinizsə, onda martın 12-də yolunuzu Milli Dram Teatrından salın.

Lalə Azəri

Qəbələdə pilot layihə çərçivəsində “Kitabsevərlər klubu” yaradılıb

Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin Qəbələ rayonu üzrə pilot layihəsi çərçivəsində Mədəniyyətşünaslıq üzrə Elmi-Metodik Mərkəz tərəfindən mədəniyyət müəssisələrinin tanıtılması, maarifləndirmə və mütaliənin təbliği məqsədilə Murad Əlibəyov adına Xırxatala kənd tam orta məktəbində “Kitabsevərlər klubu”nun təsis toplantısı keçirilib.

Toplantıda İsmayilli Regional Mədəniyyət və Turizm İdarəsinin Qəbələ rayonu üzrə nümayəndəsi Nargilə Qafarova, Qəbələ rayon MKS-nin direktoru Anar Rüstəmli, Xırxatala kənd məktəbinin direktoru Əhmədiyyə Hacıyev iştirak ediblər.

Elmi-Metodik Mərkəzin direktoru Asif Usubəliyev çıxış edərək nazirliyin təşəbbüsü ilə icra olunan layihə, kitabxanaların fəaliyyəti, kitab oxuma mədəniyyətinin əhəmiyyəti haqqında danışıb.

Mərkəzin mütəxəssislərindən Elnarə Hacıyeva “Kitabxanalarda mədəni-kütləvi tədbirlərin təşkili, yeni metodlardan istifadə”, Ceyhun Əhmədov “Mütaliənin vacibliyi və onun ritualaşdırılması yolları” adlı məruzələrlə çıxış ediblər.

Məktəbin şagirdləri görkəmli ədiblərin əsərlərindən parçalar səsləndiriblər. Klubun üzvləri - Xırxatala kəndinin sakinləri layihəni müsbət qiymətləndirərək onun uşaqların tərbiyəsinə, biliyə olan marağının artırılmasına xidmət etdiyini bildiriblər.

Tədbirdə “Kitabsevərlər klubu”nun üzvlərinə sertifikatlar verilib, müxtəlif kitablar hədiyyə edilib.

Sumqayıt Dövlət Rəsm Qalereyasında sərgi və bayram mərasimi

Sumqayıt Regional Mədəniyyət və Turizm İdarəsinin təşəbbüsü ilə Sumqayıt Dövlət Rəsm Qalereyasında 15 sayılı tam orta məktəbin şagirdi Mehriban Əliyevanın “Rənglərin dünyası” adlı fərdi sərgisi keçirilib. Şəhər Təhsil

İdarəsi, 15 sayılı tam orta məktəb və qalereyanın birgə təşkilatçılığı ilə keçirilən sərgidə müəllifin 50-yə yaxın əl işi nümayiş olunub.

Tədbirdə çıxış edənlər balaca rəssamı və onun rəsm müəlliməsi Sevdə

Bənnayevanı sərgi münasibətilə təbrik ediblər. Hədiyyə və fəxri fərmanlar təqdim edilib.

Sumqayıt Dövlət Rəsm Qalereyasında daha bir tədbir 8 mart - Beynəlxalq Qadınlar Günü münasibətilə keçirilib.

Tədbirdə gənc rəssam və dekorativ-tətbiqi sənət ustası, dizayner Tərlan Hacıyeva və onun tələbələrinin rəsm və əl işlərindən ibarət sərgi nümayiş olunub. Tədbir LLBS tədris mərkəzi, “Start Education Centre” və Sumqayıt Dövlət Rəsm Qalereyasının birgə təşkilatçılığı ilə gerçəkləşib. Sərgidə 90 rəsm əsəri və 50 dekorativ-tətbiqi iş təqdim olunub.

Qalereyanın direktoru Ellada Həsənova, şəhər Gənclər və idman idarəsinin əməkdaşı Ceyhun Hüseynov çıxış edərək xanımları bayram münasibətilə təbrik edib və gənc rəssamları fəxri fərman və hədiyyələrlə təltif ediblər.

Tədbirdə S.Rüstəmov adına Uşaq incəsənət məktəbi skripka şöbəsinin şagirdlərinin ifasında klassik musiqilər dinlənilib.

Qubadakı “Hündür günbəzli hamam” təmir-bərpa olunur

Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi yanında Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidməti tərəfindən Quba şəhərində yerləşən “Hündür günbəzli hamam”da təmir-bərpa işləri həyata keçirilir.

“Hündür günbəzli hamam” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarı ilə yerli əhəmiyyətli daşınmaz tarix və mədəniyyət abidələri siyahısına daxil edilib.

Abidə Amerika Birləşmiş Ştatlarının ölkəmizdəki səfirliyinin maliyyə dəstəyi ilə bərpa olunur.

Ötən müddət ərzində abidənin fasad və daxili divarlarında yaranmış fəsadlar aradan qaldırılıb, hörgüarası tikişlər təmizlənərək əhəng mehlulu ilə yenidən doldurulub. Hücrələrdə möhkəmləndirmə işləri görüldü, damın səthi torpaq və ot örtüyündən tam təmizlənilib, sahə bərpa olunaraq izolyasiya edilib, günbəzə qalxan kərpic pilləkən bərpa olunub. Relyef üzrə səviyyə fərqi görə perimetr boyu torpaq 50 santimetr dərinliyində qazılaraq hamama daxil olmaq üçün pilləkənlər quraşdırılıb. Otaqların döşəmələri palçıq təbəqəsindən təmizlənərək bərpa olunub, eyni zamanda tavan və divarlar suvaq qatından təmizlənərək ilkin vəziyyətə uyğun bərpa işləri həyata keçirilib. Tikilinin qapı və pəncərələri yeniləri ilə əvəz edilib, isitmə, soyutma avadanlıqları quraşdırılıb, hasarı bərpa olunub. Ərazinin abadlaşdırılması və digər işlər həyata keçirilir.

Qeyd edək ki, Qubadakı “Hündür günbəzli hamam” XIX əsrdə Şərqi Şərqi üslubunda inşa olunub. İnşaatda bişmiş kərpicdən istifadə edilib. Burada sonuncu dəfə 1986-1987-ci illərdə təmir-bərpa işləri aparılıb.

Beynəlxalq Qadınlar Günü münasibətilə tədbirlər

Zaqatala Dövlət Rəsm Qalereyasında 8 mart - Beynəlxalq Qadınlar Günü münasibətilə “Gözəllik nuru” adlı sərgi təşkil olunub.

Sərgidə qalereyanın fondunda saxlanılan əsərlərlə yanaşı, yerli rəssamların, məktəblilərin əl işləri də nümayiş etdirilib. Ekspozisiyada qadın gözəlliyinə və zərifliyinə, gündəlik məişət həyatına həsr olunan əsərlər yer alıb.

Əsərləri sərgilənən məktəblilərə fəxri fərmanlar təqdim edilib.

Quba rayonunda Xaçmaz Regional Mədəniyyət və Turizm İdarəsinin təşkilatçılığı ilə Beynəlxalq Qadınlar Günü münasibətilə tədbir keçirilib.

Regional idarənin rəisi Nazim Ağayev çıxış edərək qadınların cəmiyyətdə rolundan söz açıb. Mədəniyyət sahə-

sində çalışanların əksəriyyətini qadınların təşkil etdiyini xüsusi vurğulayan idarə rəisi onlara işlərində və gələcək fəaliyyətlərində uğurlar arzulayıb.

Rayonun müəssisə rəhbərləri və mədəniyyət işçiləri həmkarlar təşkilatlarının rayon sədrləri də xanımları təbrik ediblər.

Tədbir mədəniyyət və incəsənət ustalarının konsert proqramı ilə davam edib.

Cümhuriyyət tarixindən söz açılıb

Şəkidəki Heydər Əliyev Mərkəzində MKS-nin V.İbrahim adına 9 sayılı kitabxana filialı, M.F.Axundzadənin ev-muzeyi və 19 sayılı orta məktəbin kollektivinin iştirakı ilə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyinə həsr olunmuş tədbir keçirilib.

Mərkəzin elmi işçisi Pərvanə Rəhimova, kitabxana filialının direktoru Rəfanə Həsənova, M.F.Axundzadənin ev-muzeyinin direktoru Ulduz Xəlilova və başqa çıxış edənlər Cümhuriyyət tariximizdən söz açıblar.

Sonda məktəbin şagirdlərinin ifasında səhnəciklər nümayiş olunub.

Azərbaycanın turizm imkanları Avropanın ən böyük sərgisində

Sərgi çərçivəsində "İpək Yolu" ölkələri turizm nazirlərinin 8-ci görüşü keçirilib

Xəbər verdiyimiz kimi, martın 7-də Almaniya paytaxtında işə başlayan "İTB 2018" beynəlxalq turizm sərgisində ölkəmiz də təmsil olunur. Tədbirdə Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi, "AZAL" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti, "İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsi, 25 turizm şirkəti və 4 mehmanxana iştirak edir. 94 kvadratmetr sahədə xüsusi layihə əsasında qurulan milli stenddə ölkəmizin turizm imkanları ilə bərabər Bakı şəhərinin "EXPO 2025" Dünya Sərgisinə namizədliyi ilə bağlı təqdimat nümayiş olunur.

Mədəniyyət və turizm nazirinin müavini Nazim Səmədovun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətində nazirliyin Turizm şöbəsinin əməkdaşları Cəmil Kəlbəliyev, Elin Abasov da yer alıb.

Sərginin ilk günündə ölkəmizin ekspozisiyası çoxsaylı ziyarətçilərin, o cümlədən turizm bazarı peşəkarlarının və potensial turistlərin diqqətini cəlb edib. Stenddə ölkəmizin turizm istiqamətləri barədə təkliflər, turizm potensialı və görməli yerlər haqqında məlumat əldə etmək olar.

Milli stendimizi Azərbaycanın Almaniyaadakı səfiri Ramin Həsənov, Birləşmiş Millətlər Dünya Turizm Təşkilatının baş katibi Zurab Pololikaşvili və "AZAL" QSC-nin vitse-prezidenti Eldar Hacıyev zi-

yarət ediblər.

Sərgi çərçivəsində DTT-nin təşkilatçılığı ilə "İpək Yolu" ölkələri turizm nazirlərinin 8-ci görüşü keçirilib. İclasda "İpək Yolu" mədəni turizm marşrutunun inkişaf strategiyası və digər mühüm məsələlər barədə müzakirələr aparılıb.

Bununla yanaşı, mədəniyyət və turizm nazirinin müavini Nazim Səmədov "Lüsern Dünya Turizm Forumu"nun rəhbəri Martin Bart, Ukraynanın İqtisadi İnkişaf və Ticarət Nazirliyi Turizm şöbəsinin müdiri Oksana Serdiuk, Almaniya Səyahət Assosiasiyasının prezidenti Norbert Fibiq, "TUI Group" şirkətinin prezidenti Michael

Frenzel, "Messe Berlin" şirkətinin Rusiya və MDB üzrə beynəlxalq nümayəndəliyinin rəhbəri İrina Keyko və "ITB Asia" sərgisinin biznesin inkişafı meneceri Edvin Zee və digər iştirakçılarla görüşlər keçirib. Görüşlər zamanı ikitərəfli əməkdaşlıq barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

Qeyd edək ki, dünyanın ən nüfuzlu turizm sərgilərindən hesab olunan "İTB Berlin" in pavilyon və stendləri "Messe Berlin" kompleksində 160 min kvadratmetr sahədə nümayiş olunur. Bu, Avropada ən böyük turizm sərgisi meydançasıdır. 52-ci dəfə keçirilən sərgidə Azərbaycanın Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi və turizm şirkətləri 2004-cü ildən etibarən iştirak edir. 185 ölkənin qatıldığı "İTB Berlin 2018" sərgisi martın 11-dək davam edəcək.

Ölkəmiz Avropa Spa Assosiasiyasının iclasında təmsil olunub

"İTB Berlin 2018" beynəlxalq turizm sərgisi çərçivəsində Avropa Spa Assosiasiyasının (ESPA) işçi görüşü və sağlamlıq turizmi potensialının təbliğatı mövzusunda seminar keçirilib.

Tədbirdə Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi informasiya və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin ictimaiyyətlə əlaqələr və mətbuatla iş sektorunun aparıcı məsləhətçisi - sağlamlıq turizmi üzrə koordinator Günel Aslanova iştirak edib.

İşçi görüşündə Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi və ESPA əməkdaşlığı

çərçivəsində Naftalan neftinin müalicə əhəmiyyətini təsdiq edən sertifikatın alınması məqsədilə ötən ilin dekabr ayında Azərbaycanda səfərdə olmuş təşkilatın mütəxəssisi Kurt Von Storch məruzə ilə çıxış edib. O, Naftalan neftinin müalicə əhəmiyyəti və şəhərin sağlamlıq turizmi imkanları haqqında məlumat verib.

Nazirliyin əməkdaşı Günel Aslanova "Azərbaycan Respublikasında ixtisaslaşmış turizm sənayesinin inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi"nin müvafiq bəndinin icrası ilə bağlı ölkə-

mizdə sağlamlıq turizminin kompleks inkişaf etdirilməsi məqsədilə qarşıya qoyulan tapşırıq və hədəflərdən söz açıb. Qeyd olunub ki, mütəxəssislər Naftalanın "Qaşaltı" və "Çinar Naftalan" mehmanxanalarına baxış keçirib və bu mərkəzlərin imkanları geniş araşdırılıb. Eyni zamanda, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Neft-Kimya Prosesləri İnstitutu tərəfindən təqdim olunan Naftalan neftinin tərkibi və istifadəsi imkanlarına dair rəsmi materiallar da iclas iştirakçılarına təqdim edilib.

Qeyd etmək lazımdır ki, müvafiq beynəlxalq sertifikatın təqdim edilməsi məsələsinin Avropa Spa

Assosiasiyasının idarə şurasında son müzakirəyə çıxarılması qərara alınıb.

Novruz bayramı rəngarəng proqramlarla yadda qalacaq

Bakı sakinlərini və şəhərin qonaqlarını maraqlı tədbirlər gözləyir

Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi Novruz bayramı ilə əlaqədar Bakıda keçiriləcək tədbirləri açıqlayıb. Novruz tədbirlərinin zəngin təqvimini var.

Martın 19-da bayram münasibətilə ümumxalq şənliyi keçiriləcək. İçərişəhər və Dənizkənarı bulvar ərazisində təşkil olunacaq tədbirdə pəhləvanlar və kəndirbazlar, pantomima artistləri, musiqiçilər öz məharətini göstərəcək, bədii və tarixi personajlar, müxtəlif ölkələrin xalq və əfsanəvi qəhrəmanlarının canlı obrazları, Novruz bayramının əsas qəhrəmanları olan Kosa və Keçəl tamaşaçılara bayram əhvalı yaşadacaq.

"İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu ərazisində martın 20-26-da keçiriləcək Novruz festivalında Azərbaycanla

yanaşı, bu bayramı qeyd edən ölkələrin nümayəndələri də iştirak edəcəklər. Festival çərçivəsində Qoşa Qala qapısının qarşısında "Meydan bazarı" təşkil olunacaq. Burada iştirakçı ölkələrin mədəniyyətini əks etdirən videofilmlər, tətbiqi sənət məhsulları, suvenirler, milli mətbəx nümunələri sərgilənəcək.

"Qala" Dövlət Tarix-Etnoqrafiya Qoru-

ğu ərazisində martın 20-21-də keçiriləcək Novruz bayramı festivalında həm uşaqlar, həm də böyüklər üçün rəngarəng konsert proqramı və müxtəlif oyunlarla dolu şənliklər təqdim olunacaq.

Martın 20-25-də paytaxtın Fəvvarələr meydanında keçiriləcək Novruz festivalında isə Azərbaycanın müxtəlif bölgələrindən musiqi və xalq yaradıcılığı kollektivlərinin iştirakı ilə konsert proqramı təqdim ediləcək. Sənətkarlar öz əl işlərini nümayiş etdirəcək, milli mətbəx nümunələrini dadmaq imkanı yaradılacaq. Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi, Milli Turizm Təbliğat Bürosu və Bakı Şəhər Mədəniyyət və Turizm Baş İdarəsi tərəfindən birgə təşkil olunacaq Novruz festivalında regionların tanınmış müğənniləri iştirak edəcək. Meydanda təşkil ediləcək yarmarkaya qatılacaq xarici turistlər və yerli sakinlərə ölkəmizin mətbəx və sənətkarlıq nümunələri təqdim olunacaq.

Tokioda "Azərbaycan mətbəxi məktəbi"nin ilk məşğələsi

Tokio şəhərində fəaliyyətə başlayan "Azərbaycan mətbəxi məktəbi"nin ilk məşğələsi keçirilib.

Yaponiya paytaxtının Mequro rayonunda yerləşən Tsurumaki Beynəlxalq Əməkdaşlıq Mərkəzində təşkil edilən ilk məşğələdə məktəbin təşkilatçıları - Yaponiyada yaşayan azərbaycanlı xanımlar Nərmine Aslanova və Dinarə Ələkbərova ölkəmiz, onun coğrafi mövqeyi, dövlət atributları, zəngin mədəniyyəti və mətbəxi haqqında məlumat veriblər.

Tədbirdə Azərbaycan mətbəxinin nümunələrindən küftə-bozbaş, badımcan dolması və limon şərbəti hazırlanıb. Qədim və zəngin Azərbaycan mətbəxinin bu nümunələrinin hazırlanma qaydası və lazım olan inqrediyentlər barədə yapon xanımlara ətraflı məlumat verilib. Yapon xanımların iştirakı ilə hazırlanan bu yeməklər qonaqlara təqdim edilib.

Məktəbin növbəti məşğələlərində yapon xanımlara Azərbaycan şirniyyatlarının da hazırlanmasını öyrətmək nəzərdə tutulur.

Bu ilin ilk Şopinq festivalı may ayında keçiriləcək

Festivalda paytaxtdakı 800-dək mağaza iştirak edəcək

Növbəti Bakı Şopinq Festivalının tarixi açıqlanıb. Azərbaycan Konqreslər Bürosundan verilən məlumata görə, bu ilin ilk Şopinq festivalı mayın 1-dən 31-dək keçiriləcək. Qeyd edək ki, bu, paytaxtımızda sayca üçüncü belə festival olacaq. Ənənəvi olaraq bu il də tədbirin iki dəfə (yaz və payız mövsümlərində) təşkili nəzərdə tutulur.

Ötən il olduğu kimi, yerli əhali və turistlər müxtəlif əlverişli alış-veriş fərsətləri qazanaçaqlar. Budəfəki festivalda Bakıda yerləşən 800-ə yaxın mağaza iştirak edəcək. Alıcılar "Baku Shopping Festival - Tax Free" nişanı olan mağazalardan yüksək keyfiyyətli geyim, elektronika, məişət texnikası, mebel, ətriyyat, kosmetika və digər məhsulları bir ay ərzində daha ucuz alacaqlar.

və endirimlərlə əldə edə biləcəklər. Həm yerli, həm də xarici ölkə vətəndaşları endirimlərdən faydalanmaqdan əlavə sözügedən mağazalardan etdikləri hər 100 manatdan çox alış-veriş zamanı əlavə dəyər vergisinin (ƏDV) müəyyən qismini (xidmət haqqı çıxılmaqla) geri ala biləcəklər. Həmin məbləği nağd və bank hesabına - karta köçür-

mə yolu ilə əldə etmək mümkündür.

Xatırladaq ki, 2017-ci ildən keçirilən Bakı Şopinq Festivalı vətəndaşlarımıza və şəhərimizin qonaqlarına ildə iki dəfə bu fərsəti yaradır. Azərbaycanda və regionda ilk belə tədbir olmasına baxmayaraq, Bakı Şopinq Festivalı qısa zamanda böyük maraq doğurdu. Ötən il

iki festivala ümumilikdə, 665 mağaza qoşulmuş və bu müddətdə mağazalarda 71 mindən çox ƏDV qaytarılması (Tax Free) əməliyyatı həyata keçirilmişdi.

Budəfəki festivalda da dəyərli hədiyyələrin oynanıldığı lotereya, həftəsonu əyləncəli oyunlar, moda nümayişləri və digər tədbirlərin təşkili nəzərdə tutulur.

Paytaxtda yerləşən istənilən mağaza, restoran və kafe Bakı Şopinq Festivalının iştirakçısı ola bilər. Festival sahibkarlara öz brendini tanıtmaq, daha çox yerli və xarici müştəri qazanmaq, habelə ticarət dövrüyəsini artırmaq imkanı yaradır. Festivala qatılmaq istəyənlər info@bakushopfest.com elektron poçt ünvanı və ya (+99455) 253-63-27, (+99455) 253-63-18 telefon nömrələri ilə əlaqə saxlaya bilərlər.

Turizm sənayesi ilə bağlı layihələr davam etdiriləcək

Turizm Şurasının müvafiq istiqamətlər üzrə ona yaxın işçi qrupu fəaliyyət göstərir

Son bir neçə ildə turizm sənayesində həyata keçirilən tədbirlər, o cümlədən Prezident İlham Əliyevin 1 sentyabr 2016-cı il tarixli "Turizmin inkişafı ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" sərəncamının və 6 dekabr 2016-cı il tarixli fərmanı ilə təsdiq olunan "Azərbaycan Respublikasında ixtisaslaşmış turizm sənayesinin inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi"nin icrası bu sahədə yeni bir mərhələnin başlanğıcını qoyub. 2017-ci ildə Azərbaycan Respublikası Turizm Şurasının fəaliyyətə başlaması da bu sahədə aidiyyəti qurumların işinin əlaqələndirilməsi baxımından xüsusi önəm kəsb edir. Prezidentin fərmanı ilə tərkibi təsdiq olunan Şuraya mədəniyyət və turizm naziri Əbülfəs Qarayev sədrlik edir. Şuranın katibliyi Mədəniyyət və Turizm Nazirliyində fəaliyyət göstərir.

Turizm Şurasının yaradılmasında əsas məqsəd bu sahədə mövcud vəziyyətin təhlil edilməsi, problemlərin aradan qaldırılması üçün müvafiq tədbirlərin görülməsi, turizm sahəsində dövlət orqanlarına həvalə edilmiş vəzifələrin icrasının əlaqələndirilməsidir. İndiyədək keçirilən iclaslarda ümumilikdə 145 qərar qəbul edilib.

Şura öz fəaliyyətini müvafiq dövlət qurumlarının nümayəndələrinin təmsil olunduğu işçi qrupları vasitəsilə həyata keçirir. Ötən dövr ərzində çimərlik turizminin inkişafı, turizm statistikasının təkmilləşdirilməsi, turizm sahəsində peşə təhsili və təlimi proqramlarının əlaqələndirilməsi, liberal hava nəqliyyatı, sərhəddə keçmə prosedurlarının sadələşdirilməsi və viza prosesinin asanlaşdırılması, sağlamlıq turizmi (eləcə də Naftalan üzrə tədqiqat qrupu), ekoturizm, turizm sahəsində təhlükəsizlik üzrə işçi qrupları yaradılıb.

Müasir dövrdə turistlərin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi bu sahədə ən ümdə məsələlərdən biridir. Azərbaycan turistlər üçün ən təhlükəsiz ölkələr arasında yer alır. Ölkəmizdəki sabitlik və əmin-amanlıq, eyni zamanda xalqımızın zəngin mədəniyyəti, adət-ənənəsi, digər xalqlara və millətlərə tolerant yanaşması Azərbaycanı turizm məkanı kimi cəlbedici edir.

Bununla yanaşı, digər ölkələrin təcrübəsindən yararlanmaqla təhlükəsizlik üzrə yeni standartların yaradılması və beynəlxalq göstəricilərə uyğunlaşdırılması məqsədilə Turizm Şurasının nəzdində "Turizm sahəsində təhlükəsizlik" işçi qrupu yaradılıb. Qrupda Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin əməkdaşları ilə yanaşı Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar, Kənd Təsərrüfatı, Daxili İşlər, Fövqəladə Hallar Nazirlikləri, Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi, "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC, Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası, Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi və digər dövlət qurumlarının nümayəndələri də yer alıb.

Ötən müddət ərzində, həmçinin Turizm Şurası tərəfindən aşağıbüdcəli aviareyslərin açılması istiqamətində işlər həyata keçirilib. Yay turizm mövsümündə bir sıra ölkələrin aviaşirkətləri tərəfindən Azərbaycana aşağıbüdcəli uçuşlar təşkil olunub. Eləcə də sağlamlıq turizminin inkişaf etdirilməsi, Qalaaltı, Naftalan və Duzdağ üzrə müvafiq beynəlxalq sertifikatların əldə olunması istiqamətində işlər görülür. Beynəlxalq sertifikatlar ölkənin bu sahədə imkanlarının daha geniş miqyasda tanınmasına və xaricdən turist axınına təkan verəcək.

İki ayda ölkəyə gələn xarici vətəndaşların sayı 12 faiz artıb

Cari ilin yanvar ayında Azərbaycana 185 min 913, fevral ayında 166 min 161 nəfər xarici vətəndaş gəlib. Ümumilikdə, iki ay ərzində ölkəmizə gələn 352 min 74 nəfərin 103 min 245-i Rusiya, 87 min 649-u Gürcüstan, 48 min 657-si Türkiyə, 28 min 111-i İran, 13 min 64-ü Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri, qalanları digər ölkələrin vətəndaşlarıdır.

2017-ci ilin ilk iki ayında Azərbaycana gələn xarici vətəndaşların sayı isə 313 min 418 nəfər (159 min 262 nəfər yanvar ayında, 154 min 156 nəfər fevralda) olmuşdu.

Keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə bu il Azərbaycana 12,3 faiz çox xarici vətəndaş gəlib.

Kulinariya mütəxəssisləri və qurmanlar Dubayda bir araya gəlib

Dubay Qastronomiya Festivalı (DFF) beş ildir dünyanın hər yerindən mütəxəssisləri, fərqli ləzzətlər və parlaq təəssüratlar axtarışında olan insanları cəlb edir. Bu il festival fevralın 22-dən martın 10-dək keçirilir.

Beşinci festivalın fəxri qonaqları Azərbaycan, Rusiya və Qazaxıstanın qastronomiya sahəsində ekspertləridir. Azərbaycan Milli Kulinariya Mərkəzinin baş direktoru Tahir Əmiraslanov, Moskvadakı "Selfie" restoranının baş aşpazı Anatoli Kazakov və Qazaxıstan Baş Aşpazlar As-

sosiasiyasının prezidenti, teleaparıcı Aleksandr Tre-qubenko festivalda iştirak edirlər.

Aşpazlar Dubayın qastronomik xəritəsini sahil xətti boyunca yerləşən "Beach Canteen" festival məkanında öyrənməyə başlayıblar. Burada yerləşən çoxsaylı kafe və fudtraklarda (kafe-furqonlarda) yerli "fast food" çeşidlərinin, məşhur restoranların kornerlərində (pavilyonlarında) ləziz mətbəx təamlarının dadına baxmaq olar. Sonra qastronomiya ekspertləri şəhərdə müxtəlif milli mətbəxlərin yeməkləri-

nin təqdim olunduğu məkanlara baş çəkiblər.

Tahir Əmiraslanov festival barədə təəssüratlarını bölüşərək deyib: "Dubay müxtəlifliyi ilə insanları heyretləndirir. Sanki dünyanın bütün mətbəxləri bir şəhərdə cəmləşib: burada ərəb, hind, Avropa mətbəxi təmsil olunub. Statistikaya görə, turist ölkəni 82 faiz məhz qastronomik imkanlarına görə yadda saxlayır. Odur ki, belə festivalların keçirilməsi qastronomik rəngarəngliyi göstərmək, daha çox turist cəlb etmək, onlara "ölkəni dadmaq" fərsəti yaratmaqdır".

Effektli təbliğat uğurun təminatıdır

Beynəlxalq Qadınlar Günü münasibətilə işgüzar qadınlar üçün piar (PR) işinin təşkili, vaxtın idarə edilməsi mövzularında təlim keçirilib. Tədbirdə "AtaHolding" Şirkətlər

Qrupunun Korporativ kommunikasiyalar şöbəsinin müdiri Dilara Zamanova turizm sahəsində PR işinin təşkili və uğurlu fəaliyyətlə bağlı təqdimatla çıxış edib.

Təlimçi Çimnaz Qasimova qadınların işgüzar fəaliyyətində vaxtın idarə olunması, uğurun sirri və motivasiya mövzusunda danışmış, iş, karyera və ambisiyalarla həyat tərzi, yeni sağlamlıq, məmnuniyyət, asudə vaxt və ailə arasında balansın formalaşdırılmasının insanlara üçün vacibliyini bildirib.

Cümhuriyyətin və Qafqaz İslam Ordusunun 100 illiyi münasibətilə

“Şair və Vətən” adlı şeir gecəsi keçiriləcək

Martın 13-də Rəşid Behbudov adına Dövlət Mahnı Teatrında Azərbaycan və Türkiyə ədəbiyyatının poeziya nümunələrindən ibarət “Şair və Vətən” adlı şeir gecəsi keçiriləcək.

Bakı Yunus Əmrə İnstitutunun təşkilatçılığı ilə reallaşacaq gecə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin və istiqlalımızın şəhid yollarının - Qafqaz İslam Ordusunun 100 illiyi münasibətilə gerçəkləşəcək.

Tədbirdə Azərbaycan və Türkiyə poeziyasının tarixi inkişaf mərhələləri haqqında məlumat veriləcək, Vətən və millət eşqi, qəhrəmanlıq və igidlik mövzularında şeirlər səsləndiriləcək. Proqramın sonunda Bakı Bələdiyyə Teatrının aktyorları tərəfindən kiçik səhnəcik təqdim olunacaq.

Şərqin ilk parlayan ulduzu

Özbəkistanda Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinə həsr olunmuş yazı müsabiqəsi

Ölkəmizin Özbəkistandakı səfiriyyənin nəzdində fəaliyyət göstərən Heydər Əliyev adına Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzi yerli kütləvi informasiya vasitələri arasında “Şərqin ilk parlayan ulduzu - Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti” adlı esse yazı müsabiqəsi elan edib.

Müsləman Şərqinin ilk respublikası haqqında essələr öz-bək, Azərbaycan, rus və ingilis dillərində təqdim oluna bilər. Müsabiqəyə may ayında yekun vurulacaq.

May ayında Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzi tərəfindən Cümhuriyyətin 100 illiyi ilə bağlı Daşkənddə konsert proqramının təşkili də nəzərdə tutulub. Konsertdə Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri Özbəkistanın gənclərdən ibarət Simfonik orkestrinin ifasında səslənəcək.

XIX yüzilliyin sonlarından etibarən sütunları zəifləyən Osmanlı dövlətində türkçülüyn yaşadılması üçün ziyalı və mütəfəkkirlər geniş mübarizə aparırdılar. Bu prosesdə fəal iştirak edənlərdən biri də tatar türkü, görkəmli publisist və nəşir Yusuf Akçuralı idi.

Yusuf Həsən bəy oğlu Akçuralı 1876-cı ildə Rusiyanın Simbirsk şəhərində dünyaya göz açıb. İki yaşında atası vəfat edir. Bu itkindən sonra anası Bibi Qəmə Banu da ağır xəstələnir. Onun müalicəsi üçün ailə 1883-cü ildə İstanbula köçür. Bir müddət sonra Bibi Qəmə Banu dağstanlı Osman bəylə ailə qurur. Osman bəy Yusufa doğma övladı kimi baxır, təlim-tərbiyəsi ilə yaxından məşğul olur.

Yusuf 1892-ci ildə orta təhsilini başa vurur, 1896-cı ilədək İstanbul Hərbiyyə Məktəbində oxuyur. Burada təhsil aldığı müddətdə yeni-yeni formalaşan türkçülük hərəkatları ilə maraqlanır, dövrün ideoloqlarının əsərlərini oxuyur. Onun ən çox təsirləndiyi isə tez-tez evlərində qonaq olduğu, əmisi qızı Zöhrənin həyat yoldaşı, Türk dünyasının məşhur şəxsiyyətlərindən İsmayıl bəy Qaspralı olur. O, həmçinin Vələd Çələbi, Nəcib Asim, Bursalı Məhəmməd Tahir kimi türkçülərin irsini də mənimsəyir, bu arada Osmanlı tarixini və fransız dilini mükəmməl öyrənir. Qısa müddət ərzində “Gənc Türklər” hərəkatının fəal üzvü

Ömrünü türkçülüyə həsr edən ziyalı

kimi diqqət çəkir.

Siyasi görüşlərinə görə həbs edilən Y.Akçuralı Sultan Əbdülhəmidin əmri ilə 1897-ci ildə Trablis şəhərinə sürgün olunur. “İttihad və Tərəqqi” partiyasının sultanla apardığı danışıqlardan sonra ona bəraət verilir. Yusuf dostu Əhməd Fəridlə birlikdə Parisə mühacirət edir. 1899-1903-cü illərdə Fransanın Siyasi Elmlər Akademiyasında oxuyur. Bu məşhur

elm ocağında tanınmış Avropa alimlərindən dərs alır. Eyni zamanda Fransada böyük gücə malik olan “Gənc Türklər” hərəkatının üzvləri ilə əlaqələrini möhkəmlədir. Təhsilini başa vurduqdan sonra 1904-cü ildə Rusiyaya qayıdır.

Y.Akçuralının ilk mətbu yazısı 1897-ci ildə qələmə aldığı, İstanbulun “Məlumat” dergisində dərc olunan “Şəhabəddin Mərcani” adlı bioqrafiya xarakterli məqələsidir. Bu məqalə Rusiya və Osmanlı türklərinin bir-birlərini tanımasına həsr olunub. İstanbulda oxuyarkən tətillərini Kazanda və Simbirskdə keçirən Y.Akçuralı Rusiya türklərinin həyatını maraqla öyrənmiş, dövrün tanınmış ziyalılarından Qəyyum Nasir, Şəhabəddin Həzrət və İ.Qaspralının düşüncələrini mənimsəmişdi. Parisdə yaşadığı vaxtlarda isə milliyyətçi aydınlarla tanışlığı onun fikirlərini daha da qətiləşdirmişdi. O, süquta doğru gedən Osmanlıdan xilas olmanın ancaq milliyyətçiliklə mümkün ola biləcəyini dərk edirdi.

Müəllifin türkçülüklə bağlı görüşlərini əks etdirən, parçalanmaqda olan Osmanlıni ayaqda saxlamaq yollarından bəhs edən “Üç tərsi-siyasət” adlı ilk yazısı 1904-cü ildə Qahirədə nəşr olunan türk qəzetində işıq üzünə görünür. Məqalə mübahisəyə səbəb olur, bir neçə müəllif həmin qəzetdə ona cavab yazır.

Mənbələrdə Y.Akçuralının bir neçə əsərin-

Tariximizin qara səhifələrindən bəhs edən kitab İsraildə çap olunub

Azərbaycanlılara qarşı aparılmış etnik təmizləmə siyasətinin qurbanlarından bəhs edən “Black snowdrops” (“Qara qar damcılar”) kitabı İsraildə çap olunub.

Çexiyanın paytaxtı Praqada və ABŞ-ın Texas ştatının Hyuston şəhərində təqdimatları keçirilən kitab bu günlərdə İsrail-Azərbaycan Beynəlxalq Assosiasiyasının (AZIZ) direktoru Lev Spivak tərəfindən Azərbaycan Milli Kitabxanasına təqdim edilib.

Kitabxananın direktoru Kərim Tahirov qonağa təşəkkürünü bildirərək xaricdə Azərbaycan haqqında kitabların, tarixi həqiqətlərdən bəhs edən nəşrlərin işıq üzünə görməsinin əhəmiyyətini qeyd edib.

Direktor İsrail və Azərbaycanın milli kitabxanaları arasında anlaşma memorandumu layihəsinin hazırlandığını da diqqətə çatdıraraq sənədin im-

zalanmasından sonra kitab mübadiləsinin həyata keçiriləcəyinə, kitabxananın fondunun daha da zənginləşəcəyinə ümid etdiyini bildirib.

Lev Spivak müəllifləri Efim Abramov (İsrail) və Leyla Begim (Çexiya)

olan “Black snowdrops” kitabının ingilis, rus və çex dillərinə tərcümə olunmuş versiyalarını, kitabın rus dilində audio diskini Milli Kitabxanaya təqdim edib. Qonağa Milli Kitabxana haqqında kitab-albom hədiyyə edilib.

Rusiya telekanalında Müslüm Maqomayevin xatirəsi anılıb

də Mirzə Fətəli Axundzadənin fəaliyyətinə toxunduğu bildirilir. O, M.F.Axundzadəni türkçülük hərəkatına daxil olan bir mütəfəkkir kimi qəbul edib. Çünki görkəmli dramaturq Azərbaycanda və Osmanlı dövlətində istifadə olunan ərəb qrafikalı əlifbanın çətinliklərini gündəmə gətirmişdi.

Y.Akçuralı “Kazan müxbiri” qəzetində işə düzəlir və bir müddətdən sonra nəşrin redaktoru olur. O, eyni zamanda siyasi fəaliyyətini də genişləndirir. Rusiya Müsəlmanları İttifaqını yaradır, türkçülüyə aid maraqlı məqalələrlə çıxış edir. Siyasi proseslərdə daha yaxından iştirak etmək məqsədilə Rusiya Dövlət Dumasına seçilmək üçün böyük səylər göstərir. Bu prosesin qarşısını almaq məqsədilə 1906-cı ildə həbs edilir. Azad olunduqdan sonra, 1908-ci ildə İstanbula gedir. Türkçü dərnekələrin qurulmasında yaxından iştirak edir və “Türk yurdu” dergisini yaradır. O, Türkiyə Cümhuriyyəti elan edilənə qədər bir sıra vəzifələrdə çalışır. Cümhuriyyət dövründə isə Türkiyə Böyük Millət Məclisinə üzv seçilir. Həminin 1932-ci ildən Türk Tarix Qurumuna rəhbərlik edir.

Yusuf Akçuralı 1935-ci ildə İstanbulda vəfat edib, Ədirnəqapı məzarlığında dəfn olunub.

Savalan Fərəcov

Səhnə arxası...

Bugünkü həmsöhbətlərimiz iki bacıdır. Amma onlarla birlikdə yox, ayrı-ayrılıqda söhbət etməli olduq. Çünki işdəydilər. Üstəlik, onların əsas iş saati bir çox sənət sahibinin iş günü bitəndən sonra da davam edir. Söhbət qrim rəssamlarından gedir. Teatrda işləyən, ata yolunu davam etdirən Vəfa və Aybəniz. Uzun illər Azərbaycan Dövlət Akademik Milli Dram Teatrında qrimçi işləmiş, Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetində qrim üzrə dərs demiş Telman Yunusovun qızları. Vəfa Həsənova Akademik Milli Dram Teatrında, Aybəniz Hüseynova isə Musiqili Teatrda qrim sexinin rəisidir. Ən mürəkkəb, qəliz qrim tələb edən heç bir tamaşa onların fantaziyası, təcrübəsi, zövqü olmadan hasilə gəlmir. Bəxtimiz gətirdi ki, hər iki bacını qrim ustalığı tələb edən tamaşalardan öncə iş başında müşahidə edə bildik. Vəfa xanım M.S.Ordubadinin “Qılınc və qələm” romanının motivləri əsasında “Qətibə İncə”, Aybəniz xanım isə İ.Sadıqovun “Molla Nəsrəddinin beş arvadı” tamaşasına hazırlaşdı. Hər iki tamaşa kifayət qədər qrimçi məharəti tələb etdiyindən onları iş başında müşahidə edərək müsahibə aldığımızıq. Oxumaq rahat olsun deyə, ayrı-ayrı axşamlarda fərqli məkanlarda aldığımız müsahibələri birləşdirdik.

- Adətən teatrda çalışanlar istəmərlər ki, övladları onların yolunu davam etdirməsin. Bəhanələri də budur ki, bu sahənin əzabı həzzindən çoxdur. Bəs nə yaxşı, rəhmətlik atanız qızlarının onun yolunu davam etdirməyinə razı oldu?

Aybəniz: Vəfani teatrda atam özü aparıb. Yəqin onda bu qabiliyyəti hiss etmişdi. Mənə deyərdi ki, səndən yaxşı müəllimə olar. 11-ci sinifdə oxuyanda fikrimi dəyişdim ki, rejissor olmaq istəyirəm. Atam razılaşmasa da, sözündən dönmədim, qabiliyyət imtahanına təkbəşinə hazırlaşdım. Hətta universitetdə biləndə ki, Telman Yunusovun qızıyam, o da məndən ötrü kimsəyə ağız açmayıb, təəccübləndilər. Atam elə zənn edirdi ki, qabiliyyət imtahanından keçə bilməyəcəyəm. Rejissorluq ixtisasına düşə bilmədiyimdən Təbiiq incəsənət fakültəsində oxudum. Universiteti fərqlənmə diplomu ilə bitirdim. Tələbə kimi səhnəyə çıxıb rol da oynamaşam. Amma başa düşdüm ki, rejissorluq, aktyorluq mənlik deyil. Ən yaxşısı elə səhnə arxasında işləməkdir.

Vəfa: 1996-cı ildə atamın əlindən tutub teatra gəlmişəm. O zaman teatrın mühiti mənə üçün çox maraqlı idi. Açıq deyirəm ki, atam da mənə teatr mühitində çalışmağa hazırlayırdı. Teatrda ilk işim saqqal toxumaq olub, aktyorlarla işləməyə çox sonralar başladım. Mən gördüm ki, atam öz işinə ailsindən daha çox sevgi bəxş edir. Amma mən atam qədər teatr fanatı olmadım. Həyatımdakı “qızıl orta”nı tapa bildim. Həmişə çalışıram ki, işim ailə qayğılarını üstələsin, ailəm də işimi axsatmasın.

- Siz elə uşaqlıqdan teatra yaxın olmusunuz. Amma hər necə olsa, teatrda çalışmağa başlayandan, teatr işinin məsuliyyətini dərk edəndən teatra münasibətiniz dəyişmədi ki?

Aybəniz: Yox, əksinə. Hər dəfə mən teatr sevgimi başa düşür-

lər də... Bəzən çəkilişlərdə iştirak edirəm. Mənim işimə can yandırmağımı görəndə təəccüblənirlər ki, niyə elə teatrda işləyirsiniz? Başqa yerdə qazancınız daha çox ola bilər axı... Amma mən teatrdan aralı qala bilmirəm. Analıq məzuniyyətində olanda da teatr üçün darıxmışam. Məsələn, evdə xeyli iş görəndən sonra yoruluram, halbuki teatrda tamaşa qabağı nə qədər gərginlik olsa da, fiziki yorğunluq hiss etmirəm. Bu gün tamaşada məşğul olan heç bir aktyorumuz gecikməyib deyə, rahat işləyirəm. Düzdür, hər dəfə adam nədənsə yorulur, bezir. Amma bu cür hallar bütün işlərdə, bütün sahələrdə var.

Vəfa: Təbii ki, adam bəzən yorulur. İnsan bəzən öz doğmalarından da yorulur. Amma işini sevir-sənsə, işlədiyin insanlara alışmışsansa, xırda inciklik, narazılıq tez ötür keçir. Hər şeyi də pul, yüksək maaş həll etmir.

- Belə bir situasiyanı səhnə arxasında görülən işlərdən xəbərsiz oxucularımız üçün aydınlaşdıraraq. Yeni tamaşa üzərində qrimçinin işi nə vaxt başlayır?

Vəfa: Daxili baxışa təxminən iki

Güzgü qarşısında axşam söhbəti

həftə qalmış qrimçi işə başlayır. Təbii ki, əsərlə, həmin əsərin aid olduğu dövrlə, yaxud tarixi şəxsiyyətlərlə tanışlıq vacibdir. Bəzən qrimin seçimi son anda dəyişir. Eskiz təklif edilməyəndə quruluşçu rejissor hansısa aktyorun görkəmindən narazı qala bilər. Hər dəfə rejissor, rəssam əvvəlcədən qrimçidən soruşur ki, sən bunu necə görürsən? Bu aktrisaya bu obrazda necə bir saç düzümü yaraşdırırsan? İfaçının fikrini də nəzərə almaq lazımdır.

Aybəniz: Rəssam, rejissor obrazla bağlı fikirlərini söyləyirlər, eskiz təklif edirlər. Bəzən hətta şəkil verib deyirlər ki, aktyor bu adama oxşamalıdır. Əlbəttə, belə münasibət adətən tarixi əsərlərin tamaşasında olur. Qərbdə ki, əlimə kağız-karandaş versələr, həmin portreti kağız üzərində çəkə bilmərəm, amma aktyorun, aktrisanın simasında həmin portreti yaratmaq mənə üçün çətin deyil.

- Güzgü qarşısında əyləşib qrimini, deməli, həm də yaradacağı xarakterin bir hissəsini sizin ixtiyarınıza verən aktyor ilə ünsiyyəti necə qurursunuz?

Vəfa: Sadəcə, aktyorun vəziyyətini nəzərə almaq lazımdır. İnsandır, ola bilər ki, həmin gün qanı qaralıb, amma komediya oynamağıdır. Ya da təzəlikcə faciə yaşayıb həyatında. Bəlkə də evdən qanıqara gəlib. Mən onun üzündə işləyəndə o da mənə görünür. Çalışıram ki, aktyor bu auranı səhnəyə daşımasın. Elə biz də tamaşadan əvvəl müəyyən xoşagəlməz hadisə yaşaya bilərik, qanıqara gəlməz hadisə yaşaya bilərik, qanıqara gəlməz hadisə yaşaya bilərik. Amma aktyor bizi üzgünlər görməlidir ki, bizim əsərimiz, gərginliyimiz onunla birlikdə səhnəyə daşınmasın.

Aybəniz: Mən aktyoru qrim edəndə artıq onun fikrinin səhnədə olduğunu anlayıram. Bilirəm ki, o, güzgü qarşısında otursa da, ürəyində tamaşadakı sözlərini təkrar edir, tamaşanın necə keçəcəyinin həyə-

canını yaşayır. Çalışıram ki, pariki, yaxud saç düzümü, üzünə yapışdırılan biş-saqqal onu narahat etməsin, çünki belə xırda detallar onun fikrini roldan yayındıra bilər.

- Qrimçinin işi tamaşadan asılı olaraq, xeyli əvvəl başlayır. Bəs nə vaxt qurtarır?

Vəfa: “Qətibə İncə” mənim üçün çox ağır tamaşadır. Təxminən gündüz saat ikidə işə başlayırıq. Həm cavan Qətibənin, həm də artıq yetkin yaşlı Qətibənin mürəkkəb saç düzümü var. Qətibə obrazını oynayan Bəsti xanımın da, onun gənciyini canlandıran qızı Fidanın da saç düzümünü qaydaya salmaq neçə saat vaxt aparır. Sonra onlar libaslarını geyinirlər və qrimə başlayırıq. Tamaşa başlayandan sonra da səhnənin arxasında yam. Çünki xanımlar taclarını dəyişəcəklər, gərək saç düzümünün pozulmamasına nəzarət edim.

Aybəniz: Qrimçinin işi tamaşa ilə eyni vaxtda bitir. Bu gün bizdə “Molla Nəsrəddinin beş arvadı” oynanılır. Kişilərin hamısının üzünə biş-saqqallı, başı çalınmalıdır. Gərək səhnənin arxasında hazır dayanaq ki, qəfil kimin bişi, saqqalı qopsa, çalması əyləşə, tez düzəldə bilər.

- Neçə illərdir ki, teatrdasınız. Yaşlı cavan göstərmək asandır, yoxsa cavan aktyoru səhnədə “qocaltmaq”?

Vəfa: Əlbəttə, cavan adamı yaşlı göstərmək daha rahat başa gəlir. Sizə bir sır açıram. Mənə üçün yaşlından, qocaldıcavanlaşdırmaqdan asılı olmayaraq, aktyorlarla işləmək aktrissalarla işləməkdən ra-

hatdır. Aktyorlara obrazı tamamlamaq, xarakter yaratmaq bəs edir. Aktrissalar isə həm də gözəl görünmək istəyirlər.

Aybəniz: Cavanı yaşlı göstərmək asandır. Amma indi əlimizin altında kremlərin elə çalarları var ki, onlarla istənilən qırıq ört-basdır etmək, ya da yaratmaq çətin deyil. Sadəcə, həmin çalarları diqqətlə seçmək gərəkdir.

- Qrim işini makiyaj sənəti ilə qarışdırana münasibətiniz necə olur?

Aybəniz: Başa salıram ki, qrimçi ayırdır, stilist ayrı... Biz gözəllik yox, obraz yaratmaqla məşğuluq. Tamaşada rejissorun görmək, aktyorun göstərmək, rəssamın da çatdırmaq istədiyini qrim vasitəsilə tamamlamağa çalışırıq.

Vəfa: Çox istərdim ki, öz sənətimlə Azərbaycanı təmsil edim. Hansısa beynəlxalq treninqlərə qatılıb, biliyimi artırım, yeni qrim texnologiyalarını öyrənib işimdə tətbiq edim.

Beləcə, səhnə arxasında söhbətimiz başa çatır. Ata sənətinin davamçısı, öz işinin ustası olan iki gözəl və mehriban xanımla teatrda qrim otaqlarını gəzib onların insan simasında yaratdıqlarını seyr edərək, aktyorlarla ünsiyyətinə şəhid olduq. Gördüklərimiz bizim teatr məhəbbətimizi bir qədər də artırdı. Ümidvarıq ki, elə sizin də teatr məhəbbətinizə bir qədər rəng qata bildik.

Gülcahan Mirməmməd

Tələbələrə “Həyatla oyun” göstərilir

Martin 6-da Azərbaycan Texniki Universitetində Gənclər və İdman Nazirliyinin, Narkomanlığa və Narkotik Vasitələrin Qanunsuz Dövriyyəsinə Qarşı Mübarizə üzrə Dövlət Komissiyasının təşəbbüsü və dəstəyi ilə Bakı Uşaq Teatrının “Həyatla oyun” tamaşası nümayiş olunub.

Tamaşa “Azərbaycan gəncliyi 2017-2021-ci illərdə” Dövlət Proqramına uyğun olaraq gənclərin sağlam həyat tərzi ilə bağlı maarifləndirilməsi, biliklərinin artırılması və davranışlarının təkmilləşdirilməsi məq-

sədilə hazırlanıb.

Tamaşanın nümayişindən əvvəl universitetin prorektoru, professor İsa Xəlilov, Dövlət Komissiyasının əməkdaşı Şahin İsmayilov çıxış edərək narkomanıyanın ictimai bəla olduğunu, ali təhsil müəssisələrində belə tədbirlərin keçirilməsinin gənclərin sağlam cəmiyyətə inteqrasiyasında rolunu qeyd ediblər.

Sonra tamaşa nümayiş olunub. Dəhşətli belanın fəsadlarından bəhs edən əsərin müəllifi Arzu Soltan, tamaşanın rejissoru İntiqam Soltandır.

“Epolet”li millət Mirzəsi

Qədim Azərbaycan ədəbiyyatı kəhkəşanında
“dramaturgiya” adlı yeni janr fəzasının
ilk və... aldanmamış kəvakibi

Əlbəttə, Mirzə Fətəli Axundzadə!

O, doğrudan da, milli ədəb-irfan kəvakibi (ulduzu) idi.

Sözümü, bu filosof-ədibin “şinel”indən çıxmışlardan birinin qeydlərilə davam etdirirəm: “1849-cu ildə canişin Vorontsov Tiflisdə erməni, gürcü və Azərbaycan dillərində teatr əsərləri yazmaqçün 3 komiya təşkilinə əmr verdi. Erməni, gürcü komiyaçıları tezliklə işə başladı, Azərbaycan komiyaçıları isə işləməyə başlamadı...”

1812 və 1873

Bu tarixçələrin birincisində ilk dramaturqumuz doğuldu, ikincisində teatrımız.

Deməli, Mirzə Fətəli Axundzadə və Azərbaycan Teatrı! Hər il doğum gününü qutlayıb, ölüm gününü (bu gün 140-cısını) andığımız milli Müəllifimiz və hər il yaranış gününü (bu il 145-cisini) bayramlayıb, əbədiyaşarlığına inandığımız milli Teatrımız...

Deməli, milli taleyimizdə iki böyük Olum!

İntişar-intibahca daha ümumgərəkli olan ikinci Olumun səbəbkarı - digər janrlarda çox yazıb-yaratdıqdan, milli-mədəni-maarif yolunda çox atəşlərə yanıb-yaxıldıqdan sonra böyük Səhnə addımı da atdı. O, hələ buna qədər “Kəmalüddövlə məktubları”nın fəlsəfəsilə bizi “şanlı məktub”lar primitivizmindən xilas etmiş, “necə qan ağlarmasın daş bu gün, kəsilib yetmiş iki baş bu gün” kimi ümumisterikamızı xeyli soyutmuş, imperiya hərbində “dikiy batalyon” etiketli qılinc-qalxan, top-tüfəng fərasətimizə dəftər-qələm, intellekt-intiligent fəhmi də əlavə etdirmişdi.

Bu böyük filosof-ədib öz dövrünə qədərki ələmi yetərincə bilənlərdən, əski Türk düşüncəsindəki “Allah var, bəndə var - araçı yox” inancından, qeyri-müsəlman bir müdrikən “Əgər Allah olmasaydı da, onu uydurmaq lazım idi” deyimindən xəbərdarlardan idi. Ancaq bunu da gözəl bilirdi ki, şagirdin elm-bilik öyrənməsi, şeyirdin sənət-peşəyə yiyələnməsi müəllimsiz, ustadsız mümkün olmadığı kimi, küt-lələrin də Tanrıya tapınması araçısız - peyğəmbər və imamlaşsız həsilə gələn iş deyil. Bəs nədən bu böyük biləndər dövrü olaraq “bütün dinləri puç və əfsanə hesab edirəm” iddiasından əl götürmədi? Yəqin ki, bildiklərilə gördükləri arasındakı yer-göy fərqlərə görə...

Belə olmasaydı (yəni, onun dinsizliyi ilk baxışda göründüyü “format”da olsaydı), bütün Qafqazın əxlaqlı, səviyyəli, milli məfkurəli şeyxləri, axundları, müftiləri onu o qədər yaxın ünsiyyətə buraxardılar mı? Büsbütün islam-din mahiyyətli İranda Mirzə Mülküm-Mirzə Yusif xanlar onunla bu qədər sıcaq münasibətlərdən çəkinməzdilər mi? Hələ onun, bütün xalqımızın milli-mənəvi övladı kimi doğulmaqda olan “Əkinçi”nin (H.Zərdabi başda olmaqla) dünyaya gəlmində Şeyxülislam və Müftinin dəstəyinə nail olması!

Hər il, hər mövsüm teatrların, mətbuatın müraciət etdiyi, hər dövr hökumətin, dövlətin yubileylərini qutladığı -

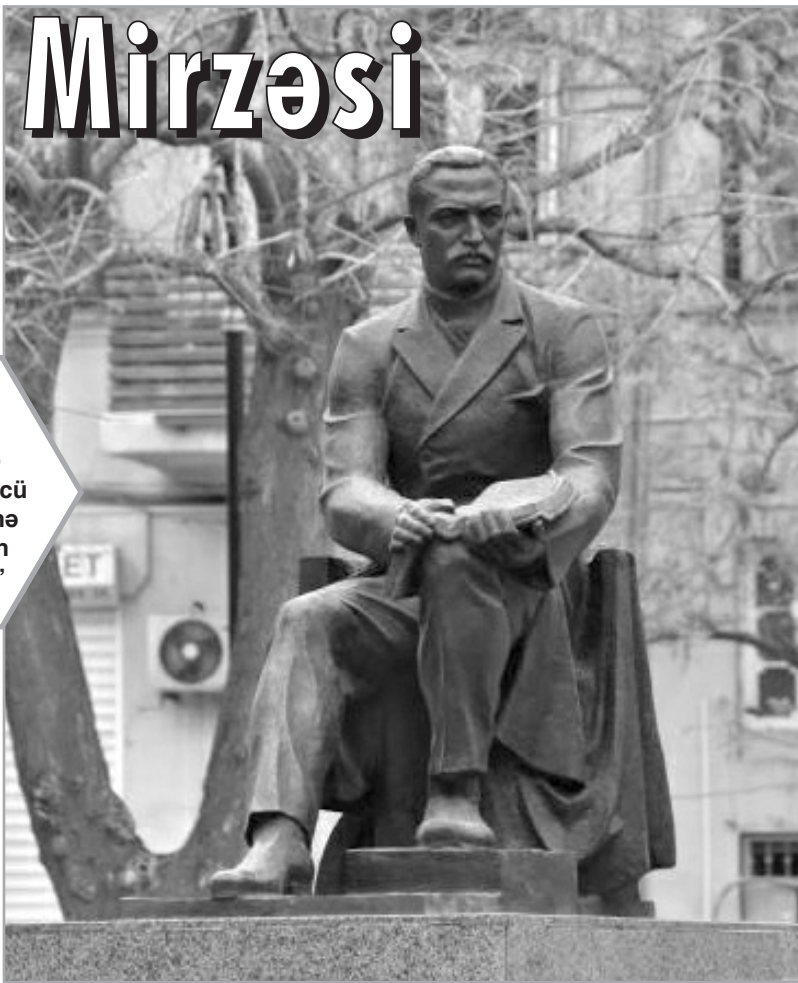
Bu böyük sənətkar -

bütün əsərləri, canı-qanı, çaba-çalışmalarıyla mədəniyyət tariximizə milli qeyrət və təəssübkeşlik mücəssəməsi kimi daxil olub. Bütün şüurlu ömrünü xalqın maariflənməsinə, ictimai-siyasi oyanışına, dünyanın qabaqcıl mədəniyyət şəbəkəsinə qoşulmasına sərf edib.

Yaradıcılığının ilkin dövründə mövcud ictimai-siyasi mənzərəni “nəzmi-maarifçi” kimi tənqid edən, “ədalətli hökmdar” obrazı yaratmaq kimi vaxtı keçmiş “ədəbi mübarizə” çabasında bulunan bu ədib müərəqqi Avropa maarifçiliyi ilə tanışlıqdan sonra əsl milli-demokrat səviyyəsinə yüksəldi. Öncə, “özünüsünaq” kimi qələmə aldığı şeirləri (“Səbuhi” təxəllüsü), dövrün ictimai düşüncəsini silkələyən publisistik məqalələri, Azərbaycan ədəbiyyatında povest janrının əsasını qoyduğu “Aldanmış kəvakib” (1857) və bir qədər sonra ictimai-fəlsəfi fikir cameəsinə təlatümə gətirən “Kəmalüddövlə məktubları” ilə bahəm, əkin-biçin, mal-davar vərdişlərinə məhkum edilməklə inkişaf yolları kəsilmiş xalqın ictimai şüurunu oyadası - səhnə, teatr, dramaturgiya hədəfli ədəbi fəaliyyətə başladı. Cəmiyyəti beş ildə (1850-1855) bir-birindən sanballı altı komediya yazdı.

Lakin, çox təəssüf (bu “təəssüf” həmin əsərlərin indikilərdən çox fərqli olaraq “kef”dən yaranmadığına da bir işarət) ki, o özü bu komediyaların heç birinə səhnə həyatı verə, salonlarda “avtor!”, foyelərdə “avtoqraf” ləzzəti ala bilmədi. Necə ki (girişdə qısaca verdiyim parçanı təkrar etməli olsam da), sonralar Ə.Haqqverdiyev “Mirzə Fətəlinin faciəsi” məqaləsində yazacaqdı: “1849-cu ildə canişin Vorontsovun əmrilə Tiflisdə teatr binası tikildi. Erməni, gürcü və Azərbaycan dillərində teatr əsərləri yazmaqçün canişin 3 komiya təşkilinə əmr verdi. Erməni, gürcü komiyaçıları tezliklə işə başladı, Azərbaycan komiyaçıları isə işləməyə başlamadı...”

Böyük xələfin bu sonuncu (“faciə”) ifadəsi ulu sələfin yaradıcılığındakı bir kəsiri də xatırlatdı mənə. Belə ki, bu universallığa malik bir ədib faciə janrına müraciət etməyib. Passiv seyrçili həyat səhnələrindəki cəmiyyət faciələrinin

səbəb və nəticələrini aktiv tamaşaçı (müsbətə-mənfie kütləvi alqış, uğultu, qəzəb və s. hiss-həyəcan mühakiməli) teatr səhnələrində məhək-məhşər ayağına çəkən janra! Bu qənaətə qüvvətçün “bir gözü ilə gülüb, bir gözü ilə ağlamaq” kimi ədəbi postulatları, teatrı yaratmış (və komediya-faciə nisbətində ikinci dəfə daha çox yer vermiş) qədim yunanların tragediya müəlliflərini “müdrilər dahiləri” adlandırdıqlarını da xatırlayaq.

Hərəsində bir neçə gülgü-baməzəlik epizodu olan altı komediyasını istisna etməklə, qələmindən sir-sifətinədək milli ələm saçmış, axirətindən nigaran olmasa da, “dinsizliyi” səbəbindən ölümöncəsi düşüncəyi vəziyyəti (“- Mirzə, Siz nə sayaq dəfn olunmaq istədiniz? - Ölülərin əziyyətlərindən dirilərin nə sayaq xilas olmalarının mənimçün elə bir əhəmiyyəti yoxdur. İstədiyiniz kimi dəfn edə bilərsiniz...”) göz önünə gətirən, “Dünya heç zaman dinsiz və zındıq adamlardan xali olmamışdır” - deyən bu “dinsiz” filosof-ədibi ən çox yandırıb-yaxan nə imiş? Məhərrəmlik mərasimində ağlaşma-başyarma “tamaşa”ları! Təpədən-dırnağa insaf-mürüvvətli, bütün mahiyyətilə Allah Adanı olan bu bəndənin, hətta bəzi qeyri-islami qəlbləri belə rıqqətə gətirən Kərbəla faciəsinə yanaşması “öz yerində”, amma, axı, bu adam öz “ağlar soydaşlar”ını öz ruzigarlarına ağlamağa çağırırdı! Onlara, bütün mizan-düzenlə təşkil-tədbil etdikləri təziyə məclisləri əvəzinə, mədə-

niyyətsizlik faciələrini önleyəsi teatr tamaşaları düzənləməyi tövsiyə edirdi. “Axır sən də bir hərəkət elə, bir proqresə ayaq qoy, bir sivilizasiyona talib ol” - deyirdi. “Nə vaxtadək qəflət yuxusunda yatacaqsan?!” - hayqırırdı. “Əgər biz istəyirik ki, bir günə əməllərlə İmam Hüseyni özümüzə razı və xoşnud edək və öz iradətimizi ona nisbət sübuta yetirək, onda gərək onun təziyədarlığından əl çəkib, bu şəbihlərə sərf olunan pullar ilə hər şəhərdə ...məktəbxanalar açaq və hər məktəbxananın qapısında yazıb yazıqdıraq ki, İmam Hüseyn Əleyhissəlamın eşqinə bu məktəbxana bərpa olunubdur”.

Ancaq, hər halda, ifrat acılıqlar da edirdi bu mütəfəkkir. Bu isə, daha çox, milli dərəcələrin çoxluğundan qaynaqlanırdı. Hətta, “Bəhər-sürət türklər arasında dəxi bu zamanə qədər mütəqədimdən şair olmayıbdır” - deyər, min beş yüz ildən çox dünya dövrünü rəvnəqləndirmiş türk şeirinə “asi” çıxır, “gül-bül-bül” yarlılığıyla yanaşdığı öz böyük lirikə “papale”inə (“dərd çox, həmdərd yox, düşməni qəvi, tale zəbun” demiş) ulu Füzuli həqiqətini “təftiş” edir, “laləyanaq”lar aşığı M.P.Vaqifi ondan üstün tuturdu...

Sonra da deyirdi ki; “Yanlış fikirlərin qarşısını almağın yeganə yolu məntiqə uyğun dəlillərdir”...

Yuxarıdakı fikrini istisna ilə, düz deyirdi. Məsələn, məqalələrində yanlışlığın geniş yayılmasının səbəbini maarifsiz insanların avamlığında “yaxşını pisdən ayır-

maq qabiliyyətinin zəif olmasında” görürdü Axundzadə. Özünəqədərki ədəbi-ictimai tezislərdən olan “yaxşı insan, pis insan” məsələsi qarşısına “kamil insan, nadan insan” mətləbini qoyurdu. Bu mətləbləri Azərbaycan realizminin ən kamil nümunələrindən olan, sonralar “Azərbaycan maarifçiliyinin manifesti” adlandırılan, “bir vaxtlar Radişşevin “Peterburqdan Moskvaya səyahət”i Rusiyada necə tufan qoparmışdısa, bu əsər də yüksək ruhani dairələrdə eyni həyəcanı doğurmuşdu” fikrillə qiymətləndirilən “Kəmalüddövlə məktubları” əsərində də davam etdirən müəllif yaşadığı “qəddar və qədrsiz dövr” üçün cəsəret nümunəviliyi də etmiş oldu.

Məslək cəfakəsi

O bu dəyəri elə-belədən qazanmayıb. Büsbütün yenilikçi, bütün həyat-yaradıcılıq çabaları ilə geriliyə qarşı çıxıb, irəliyə qoşmaq, millətçün gərəkli nəsnələri yazmaq, xalqın mövhumatdan uzaqlaşdırıb yeni ruhda tərbiyələndirilməsi yolundakı mübarizəsilə nail olub bu ada. Bu filosof-ədib çox gözəl bilirdi ki, bunlarsız aparıcı xalqlar sırasına daxil olmaq, qabaqcıl dünya mədəniyyəti şəbəkəsinə qoşulmaq mümkün deyildir. Bu “kiçik” ölkə mənsubunun dramaturgiya, səhnə sənəti haqdakı fikirləri ərəzi-əhalicə böyük ölkələrdə də (İran, Türkiyə və s.) göyərdi, dram janrlı əsərlər yaranmağa başladı. Tək elə Azərbaycan yox, Yaxın Şərq dramaturgiyasının da banisi olmuş bu ədib iranlı dostu Mirzə Mülküm xana yazırdı: “Pis iş görməyə adət etmiş insanın təbiətinə kritika üsuli ilə yox, atacasına və mehribancasına yazılmış movizə və nəsihət heç vaxt təsir etməz. Həmişə nəsihət və movizə oxumaqdan iyrenən insan təbiəti kritika oxumağa hərisdir. Ümid edirik ki, öz əsərlərinizi göstərdiyim əsaslara uyğun tamamlayacaq və bu yolla millətə bir xidmət etməli olacaqsız. Bu yolla yeniyetmələrə, istedadlı gənclərə öyrədəcəksiniz ki, gələcəkdə bu fənnin millətimiz arasında şöhrəti ucalsın”.

...Və

vaxtilə universitet (ADU-BDU) auditoriyasında bir müəllimimizdən eşitdiklərimdən: “Həyatda elə qanunsuzluq, cinayət, qüsurlar var ki, onların islahı hüquq-mühafizə orqanları deyil. Məsələn, öz xəsisliyi ilə arvad-uşağına, qohum-əqrəbasına olmasın əziyyətlər verən Hacı Qaranı ancaq və ancaq öz istedad və sənətkarlıq “maddə”silə Mirzə Fətəli Axundzadələr islah edə bilər...”

Tahir Abbaslı

“Dədə Qorqud” və “Koroğlu” dastanları ilə bağlı kitablar nəşr olunub

Bakı Dövlət Universitetinin professoru Yeganə İsmayilovanın “Kitabi-Dədə Qorqud” dastanları və çağdaş Azərbaycan ədəbiyyatı”, “Koroğlu” dastanında obrazlar sistemi” kitabları nəşr olunub.

“Kitabi-Dədə Qorqud” dastanları və çağdaş Azərbaycan ədəbiyyatı kitabında eposun milli ədəbi fikrin inkişaf tarixində yeri və tarixi öyrənilib, müasir Azərbaycan nəsrində, poeziyasında və dramaturgiyasında dastanların ideya və motivlərinin

inkişaf istiqamətləri müəyyənləşdirilərək tədqiq olunub.

“Koroğlu” dastanında obrazlar sistemi” kitabında isə poetik struktur problemi nəzəri təhlil edilib. Əsərdə dastanın mətninə, hər şeydən əvvəl epik sistem kimi yanaşılıb və bu yanaşma dastanın obrazlar sisteminin quruluş səviyyələrini aşkarlamağa imkan yaradıb. Kitabda dastanın süjeti epik obrazlaşmanın səviyyələrindən biri kimi götürülüb.

Qırmızı rəngin tarixi assosiasiyası

Nizami Gəncəvi və Cakomo Puççini yaradıcılığı arasında əlaqəyə həsr olunmuş konfrans

Roma şəhərinin Korsini sarayında yerləşən İtaliya Elmlər Akademiyasında XIX-XX əsrlərdə yaşayıb-yaratmış məşhur bəstəkar Cakomo Puççininin "Turandot" operası ilə dahi Azərbaycan şairi Nizami Gəncəvinin "Yeddi gözəl" poeması arasındakı əlaqəyə həsr olunmuş konfrans keçirilib.

Nizami Gəncəvinin yaradıcılığına həsr olunan sessiya akademiyanın "Orta əsr məhəbbət lirikası və Şərq motivi" adlı 11 illik konfrans proqramının 3-cü sessiyasına daxil edilib.

Kataniya Universitetinin Humanitar elmlər kafedrası, "L'Orientale" Neopolitan Universitetinin Şərq, Afrika və Aralıq dənizi ölkələri üzrə araşdırmalar kafedrası, Sapienza Universitetinin Avropa və Amerika üzrə mədəniyyətlərarası araşdırmalar və Klassik ədəbiyyat kafedraları ilə tərəfdaşlıq şəraitində təşkil olunan konfransda ölkənin tanınmış elm və mədəniyyət xadimləri iştirak ediblər.

Nizami poeziyası üzrə mütəxəssis, Turin Universitetinin professoru Mariya Tereza qeyd edib ki, XII əsrin böyük şairi Azərbaycanın Gəncə şəhərində dünyaya göz açıb, multikulturalizm ideallarının ilk təmsilçilərindən biri olub, əsərlərində

gender bərabərliyi haqqında fikirlər irəli sürməklə dövrünü qabaqlaya bilib.

"Nizami Gəncəvi doğma şəhərinin hüdudlarından kənarda da böyük şöhrət qazanıb. Yaxın Şərq, Qafqaz və Mərkəzi Asiya ölkələrinin ədəbiyyatında onun yaradıcılığının güclü təsiri hələ də hiss olunmaqdadır", - deyə o bildirib.

Professor "Yeddi gözəl" poemasında ki slavyan gözəlinin qırmızı rəng haqqında hekayəsində və "Turandot" operasında hadisələrə dair aparılan müqayisəli araşdırmanın genişləndirilməsi məqsədilə beynəlxalq alimləri bir araya toplamaqla, mövzu ilə əlaqədar ilk hərtərəfli yansımanı təqdim edib.

Tədbirdə Kembric Universitetindən Kristin Van Ruymbeke, "L'Orientale" Neopolitan Universitetindən Mikele Bernardini, Genuya Universitetindən Nikola

Ferrari, "Mito Settembre" musiqi festivalının direktoru, musiqişünas Enso Restano çıxış ediblər.

Çıxışlarda N.Gəncəvinin "Yeddi gözəl" poemasında qırmızı günbəzli sarayda yaşayan slavyan gözəlinin hekayəsi və ondan ilhamlanaraq yaradılmış çoxsaylı ədəbiyyat və musiqi əsərləri, o cümlədən Cakomo Puççininin "Turandot" operası arasında əlaqənin araşdırılmasından bəhs olunub.

Daha sonra Milan şəhərində incəsənət üzrə menecer və muzey mütəxəssisi kimi fəaliyyət göstərən Əsli Səmədova çıxış edərək Nizami Gəncəvinin yaradıcılığına həsr edilən sessiyanın "Milli irsimiz" layihəsi çərçivəsində reallaşdığını diqqətə çatdırıb. Bildirib ki, "Milli irsimiz" layihəsi üç istiqaməti əhatə edir - elm, təhsil və incəsənət. Elmi biliklər və məlumatlar öz əsərlərində Nizami Gəncəvinin irsini şərh edən və dərk edən yaradıcılara ötürülür: "Bununla da layihə nəsil və coğrafi regionlar arasında körpü yaradır, dünyanın müxtəlif yerlərindən olan tərəfdaşlar və mütəxəssislər arasında əlaqə qurur. "Milli irsimiz" layihəsi Azərbaycanın mədəni irsini nümayiş etdirməsi üçün yeni yanaşma tətbiq etmək və onu daha geniş auditoriya üçün aktual və cəlbedici etməkə beynəlxalq miqyasda tanımaq məqsədi daşıyır", - deyə Əsli Səmədova qeyd edib.

Nizami Gəncəvinin yaradıcılığına həsr olunan tədbir İtaliyan auditoriyasına maraqla qarşılanıb.

Ölkəmiz "Sərhədsiz incəsənət" forumunda təmsil olunub

Nizami Kino Mərkəzinin direktoru Leyli Mirzəyeva Ukraynanın paytaxtı Kiyevdə keçirilən "Unlimited. Sərhədsiz incəsənət" forumunda ölkəmizi təmsil edib.

Britaniya Şurasının təşəbbüsü ilə keçirilən forumun açılışında Ukraynanın birinci xanımı Marina Poroshenko çıxış edərək əlil insanların aktiv ictimai həyata cəlb edilməsinin dövlət siyasətinin bir hissəsi olduğunu vurğulayıb və bu zəmində inklüziv layihələrin hazırlanmasının vacibliyini qeyd edib.

Panel diskussiyaları zamanı Leyli Mirzəyeva forum iştirakçılarına Azərbaycanda ilk dəfə Nizami Kino Mərkəzində "Kino hər kəs üçün" layihəsi çərçivəsində danışma və eşitmə qabiliyyəti məhdud insanlar üçün xüsusi surdotercümə olunmuş film nümayişlərinin təşkili təcrübəsindən və bu layihənin uğurundan danışib. Xatırladaq ki, inklüziv layihələr sırasında bu yaxınlarda Nizami Kino Mərkəzində görmə qabiliyyəti məhdud insanlar üçün də kino nümayişləri təşkil olunacaq.

Əsrlərin ziyası

"Qoy Tanrı bütün qəlbimlə sevdiyim ikinci vətənim qorusun". Bu səmimi və ürəkli rıqqətə gətirən minnətdarlıq dolu duanın müəllifi rus baletinə dünya şöhrəti qazandırmış dahi Marius Petipadır. Martin 11-də Marius Petipanin (1818-1910) anadan olmasının 200 ili tamam olur. Hələ 2015-ci ildə Rusiya Federasiyası Prezidentinin imzaladığı sərəncamla bu günlər böyük fransızın yubileyi bütün ölkədə təntənə ilə qeyd edilir.

Bəs müasir Rusiya baletinin, bununla da keçmiş imperiya ərazisində balet teatri və fərqli quruluş sisteminin təməlini qoymuş Marius Petipa kim idi?

Rusiya balet sənəti tarixində bütvün bir mərhələyə ("Petipa dövrü") adını vermiş Marius Petipa Fransa-da dünyaya gəlib və böyüyüb. Atası Jan-Antuan Petipa baletmeyster, anası aktrisa, böyük qardaşı rəqqas olsa da, Marius uşaq yaşlarında rəqs sənətinə maraq göstərməyib.

Üstəlik, 1830-cu ildə İkinci Fransa inqilabı başlayandan sonra balet digər incəsənət sahələri kimi gözədən düşmüşdü, balet teatrları işləmirdi. Lakin inqilabi ruh bir neçə ildən sonra səngidikdə ailə başçısı öz teatrlarını yaradır və teatrların ilk solistləri öz ailə üzvləri olur. 19 yaşlı

Soyadı "kiçik addım" deməkdir

və ya ikinci vətəninə dünya şöhrəti gətirən Petipa

Marius ilk dəfə rəqqas kimi səhnəyə çıxır və özünün ilk balet tamaşalarına - "Sənyorun ixtiyarı", "Balaca qaraçı qızı" və "Nantda toy" səhnə əsərlərinə quruluş verir.

Qısa müddət ərzində Marius atası ilə Nyu-Yorka qaçdı, Bordo, Madrid və Sankt-Peterburq teatrlarında çıxış edir. Sankt-Peterburqdan gələn iş dəvətini məmnuniyyətlə qəbul edir. Sonralar bu barədə yazacaqdı ki, Rusiyanı baletinin düzgün istiqamətdə inkişaf etdiyi yeganə ölkə hesab etdiyi üçün seçmişdi.

Bu elə bir dövr idi ki, Avropa baletində cəsur eksperimentlərin təsirinə məruz qalıb, baletmeysterlər xoreografiyaya ağılsız hərəkətlər gətirir, rəqqaslar isə rəqsi akrobatik

tryuka çevirirdilər. Rus baleti isə əvvəlkilərdən qamət, plastika və gözəlliyi önə çəkirdi. Petipa buna görə də inanırdı ki, özünü rus baletində tam ifadə edə biləcək.

O, yeni truppada xoş münasibətlə qarşılandı. Amma özü də bilirdi ki, dahi rəqqas deyil, sadəcə, davamlı məşqlər və daim təkmilləşmək istəyi sayəsində klassik partiyaları gözəl ifa edir. Bununla belə, şahidlərin yazdığına görə, xarakterik obrazların ifasında heç kəs ona çata bilməzdi - onun aktyorluq qabiliyyəti həmkarlarını belə heyran etirmiş.

Marius Petipa Rusiyada baletmeyster kimi çalışmağa başladıqdan sonra dünya şöhrəti qazandı. O, Sankt-Peterburq Böyük Teatrında (o zaman şəhərin ən iri teatrlarından idi, indi həmin binada konservatoriya yerləşir) ilk tamaşasını - ikipərdəli "Paxita"-nı hazırlayıb və özü də tamaşada çıxış edir.

İmperator I Nikolay premyeraya baxarkən tamaşanı və Petipanin

artistizmini o qədər bəyənir ki, bir neçə gün sonra əlahəzrətin adından baletmeysterə qiymətli üzük hədiyyə edilir. Petipa 1870-ci ildən dünyanın ən yaxşı balet teatrlarından sayılan Mariinsk teatrında çalışmağa başlayır, 1903-cü ildə isə onu Peterburq teatrlarının baş baletmeysteri təyin edirlər.

92 il ömür sürmüş Marius Petipa Rusiyada çalışdığı yarım əsrdən çox müddətdə təxminən 70 baletə

quruluş verir, bu tamaşaların çoxu orijinal və ilk quruluş kimi tarixə düşür. Onun tamaşaları görünməmiş uğur qazanır və əksəriyyəti onilliklər boyu teatrların repertuarından düşmür. Baletmeyster bu populyarlığı tamaşa quruluşuna münasibəti ilə izah edirdi. O belə hesab edirdi ki, tamaşaçı hər quruluşu "möhtəşəm göstəri" kimi qavramalıdır.

Petipa məhz artistizm və emosiyaların izharına meylini ənənəvi rus baletinə səmimi məhəbbəti ilə tamamlayaraq öz quruluşlarında virtuos ifa, obrazlılıq və aktyor oyununu birləşdirə bilmişdi. O, memuarlarında həmişə Rusiyanı ikinci vətəni adlandırır. Rus baleti isə məhz onun sayəsində dünyada ən yaxşı balet adlanmağa başladı.

"Petipa əsri" - parlaq tamaşalar və sənət eksperimentləri dövrü təkcə rus balet tarixində deyil, dünya baletində ən mühüm dövrlərdən biri olaraq qalacaq.

Gülcahan Mirməmməd

P.S. Marius doğulandan Petipa soyadını daşıyır. Bu, fransız dilində iki kəlmənin - "petit" (kiçik) və "pas" (addım) sözlərinin birləşməsidir. Soyad onların nəsil adı imiş, ya baletmeyster atasının seçimi olub, - bunu bilmirik. Amma balet, həqiqətən, kiçik addımlardan başlanır.

M.Petipanin quruluşunda P.İ.Çaykovskinin "Sonalar gölü" baleti. 1895. Mariinsk teatri.

TƏQVİM

10-13 mart

Azərbaycan

10 mart 1873 - Azərbaycan peşəkar milli teatrının yarandığı gündür. Bakıda böyük maarifçi Həsən bəy Zərdəbinin təşəbbüsü, dramaturq Nəcəf bəy Vəzirov və aktyor Əsgər ağa Adıgözəlovun (Gorani) fəal iştirakı ilə Mirzə Fətəli Axundzadənin "Lənkəran xanının vəzirli" komediyası səhnələşdirilib. 10 mart Azərbaycanda Milli teatr günü kimi qeyd olunur.

10 mart 1878 - Görkəmli yazıçı, dramaturq, mütəfəkkir Mirzə Fətəli Axundzadə (12.7.1812 - 1878) Tiflisdə vəfat edib. Yarıdıcılığa şeirlə başlayıb. 1850-1855-ci illərdə yazdığı 6 komediya ("Müsyö Jordan və dərviş Məstəli şah", "Molla İbrahimxəlil kimyəgər", "Lənkəran xanının vəzirli", "Xırs-quldur-basan", "Hacı Qara", "Mürafə vəkilləri") ilə Azərbaycan dramaturgiyasının, 1857-ci ildə "Aldanmış kəvakib" povesti ilə milli realist nəsrin təməlini qoyub.

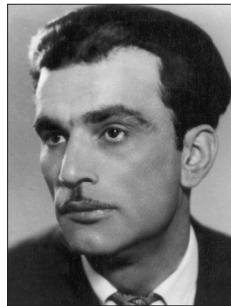

10 mart 1915 - ilk azərbaycanlı balerina, SSRİ Xalq artisti, SSRİ Dövlət mükafatı laureatı, professor Qəmər Hacıağa qızı Almaszadə (1915 - 7.4.2006) anadan olub. Professional səhnəni tərk etdikdən sonra pədaqoji fəaliyyət göstərərək, Bakı Xoreoqrafiya Məktəbinin direktoru işləyib.

10 mart 1940 - Xalq artisti, xanəndə Cənəli Xanəli oğlu Əkbərov Lənkəran rayonunun Tükəvilə kəndində doğulub. Opera tamaşalarında baş rollarda (Mecnun, Kərəm, Aşıq Qərib, Şah İsmayıl və s.) çıxış edib. Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin professorudur.

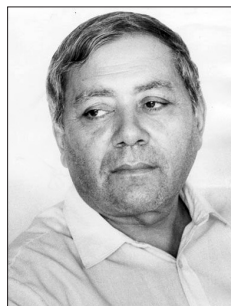
10 mart 2004 - Xalq artisti, görkəmli sənətkar Nəsimə Cahangir qızı Zeynalova (20.4.1916 - 2004) vəfat edib. Musiqili Komediya Teatrında çalışıb, Züleyxa ("Ulduz"), Cəhri xala ("Altı qızın biri Pəri"), Qız-bacı ("Hicran") və s. rolları ilə yadda qalıb. "Ögey ana", "Böyük dayaq", "Ulduz", "Qayınana", "Yuxu" və s. filmlərdə maraqlı obrazlar yaradıb.

11 mart 1925 - Xalq artisti Bəşir Səfəroğlu (1925 - 24.3.1969) anadan olub. 1942-ci ildən Musiqili Komediya Teatrında tamaşaçı rəğbəti qazanan obrazlar yaradıb. "Əhməd haradadır?", "Ulduz", "Xoca Nəsrəddinin 12 qəbri" ("Tacik-film") və s. filmlərdə çəkilib.

11 mart 1938 - Azərbaycan aşığılarının II qurultayı başlanıb. Qurultay üç gün davam edib.

11 mart 1958 - Əməkdar artist Hicran Fətəli qızı Nəsirova Bakının Əmircan qəsəbəsində doğulub. Milli Dram Teatrında, televiziya tamaşalarında maraqlı obrazlar yaradıb.

12 mart 1933 - Xalq şairi Cabir Novruz (Cabir Mirzəbəy oğlu Novruzov, 1933 - 12.12.2002) Xızı rayonunun Upa kəndində doğulub. Şeirlərinə populyar mahnılar ("Cavanlıqım", "Ey həyat, sən nə qəribəsən", "Tələbəlik illəri", "Tələsin, insanlar" və s.) bəstələnib. Milli Məclisin deputatı (1995-2000) olub.

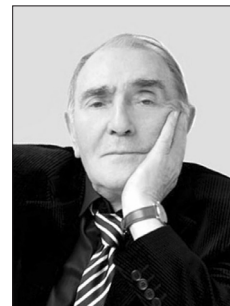
12 mart 1906 - Xalq şairi, dramaturq, Sosialist Əməyi Qəhrəmanı Süleyman Rüstəm (Süleyman Əliabbas oğlu Rüstəmzadə, 1906 - 10.6.1989) Bakıda anadan olub. Kitabları: "Ələmdən nəşəyə", "Gün o gün olsun ki...", "İki sahil", "Durna" (komediyalar),

"Təbrizim", "Azərbaycana gəlsin" və s. Azərbaycan SSR Ali Sovetinin sədri olub.

12 mart 1936 - Yazıçı-publisist Əmir Gülbala oğlu Mustafayev (1936-2007) anadan olub.

12 mart 1942 - Fəlsəfə elmləri doktoru, AMEA-nın akademiki, Rusiya Federasiyası Pedaqoji və Sosial Elmlər Akademiyasının üzvü Əfrand Firudin oğlu Daşdəmirov (1942 - 7.4.2015) Bakıda anadan olub.

13 mart 1899 - Xalq artisti Məmməd Əli Hacı Heydər oğlu Vəlixanlı (Heydərzadə; 1899 - 12.4.1969) Bakının Fatmayı kəndində doğulub. 1920-ci ildə Azərbaycan Milli Dram Teatrında fəaliyyətə başlayıb. "Görüş" filminə (Çayçı) çəkilib.

13 mart 1927 - Görkəmli aktyor, Xalq artisti Nodar Şaşıqoğlu (Nodar İzzətoviç Şaşıqoğlu; 1927 - 12.4.2013) Batumi şəhərində anadan olub. Moskva və Sankt-Peterburq teatrlarında, Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrında çalışıb. "Uzaq sahillərdə", "Əsl dost", "Bizim küçə", "Telefonçu qız" və s. filmlərdə yaddaqalan obrazlar yaradıb.

13 mart 1928 - Tanınmış skripkaçı, Əməkdar artist Azad Həmzə oğlu Əliyev (1928 - 17.8.1994) anadan olub.

13 mart 1935 - Əməkdar elm xadimi, fiziologiya elmləri doktoru, professor Arif Allahyar oğlu Hacıyev (1935 - 15.4.2000) anadan olub.

13 mart 1938 - SSRİ hökuməti müttəfiq respublikaların məktəblərində rus dilinin icbari tədrisi barədə qərar verib.

13 mart 1994 - Görkəmli aktyor Həsən Abbasqulu oğlu Əbluc (22.4.1942 - 1994) vəfat edib. Teatr və televiziya tamaşalarında, kinoda ("Qanlı zəmi", "Tənha narin nağılı", "Ölsəm... başısla", "Pəncərə" (aktyor və rejissor) maraqlı obrazlar yaradıb.

Dünya

10 mart 1772 - Alman filosofu, filoloq, dilçi və yazıçı Fridrix Şlegel (Friedrich Schlegel, 1772-1829) anadan olub.

10 mart 1939 - Moskvadakı Şabolovka te-

lemərkəzində ilk televiziya yayımı başlanıb.

10 mart 1958 - Amerika aktrisası Şaron Stoun (Sharon Vonne Stone) anadan olub. "Əsas instinkt", "Yolayıcı", "Kazino" və s. filmlərdə çəkilib.

11 mart 1544 - İtalyan şairi Torkvato Tasso (Torquato Tasso, 1544-1595) anadan olub.

11 mart 1818 - Fransız əsilli rus balet-meysteri, tanınmış pədaqoq Marius İvanoviç Petipa (1818-1910) anadan olub.

12 mart 1672 - İrland əsilli ingilis yazıçısı, maarifçi ədəbiyyatın banilərindən biri Riçard Stil (Richard Steele, 1672-1729) anadan olub.

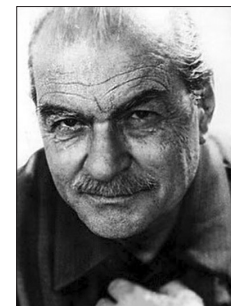
12 mart 1685 - İngilis filosofu, subyektiv idealizmin tanınmış simalarından biri (spiritualist) Corc Berkli (George Berkeley, 1685-1753) anadan olub.

12 mart 1728 - Alman rəssamı, klassisizmin tanınmış nümayəndəsi Anton Rafael Menqs (Anton Raphael Mengs, 1728-1779) anadan olub.

12 mart 1946 - Amerika aktrisası, müğənni Liza Minnelli anadan olub. "Kabare" filminə roluna görə "Oskar" mükafatına (1972) layiq görülüb.

13 mart 1838 - İtalyan yazıçısı, tarixi romanlar ("Spartak" və s.) müəllifi Raffaello Covanyoli (Raffaello Giovagnoli, 1838-1915) anadan olub.

13 mart 1900 - Yunan şairi, ədəbiyyat üzrə Nobel mükafatı (1963) laureatı Giorgos Seferis (1900-1971) anadan olub.

13 mart 1910 - Türk yazıçısı Kamal Tahir Dəmir (1910 - 21.4.1973) anadan olub. "Əsir şəhərin insanları", "Yeddiçinar yaylası", "Yorğun savasçı", "Dövlət ana", "Qurd qanunu" və s. romanların müəllifidir.

13 mart 1913 - Rus şairi, yazıçı, dramaturq Sergey Vladimiroviç Mixalkov (1913-2009) anadan olub. SSRİ-nin və Rusiyanın dövlət himnlərinin sözlərinin, uşaqlar üçün çoxsaylı əsərlərin müəllifidir.

Hazırladı: Vüqar Orxan

Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrı
Nizami küçəsi 95

10 mart	Q.Qarayev - "Yeddi gözəl" (balet)	19.00
11 mart	Ü.Hacıbəyli - "Leyli və Məcnun" (opera)	19.00
13 mart	M.Maqomayev - "Şah İsmayıl" (opera)	19.00

Azərbaycan Dövlət Akademik Milli Dram Teatrı
Füzuli meydanı 1

10 mart	Ə.Əmirli - "Şah Qacar"	19.00
11 mart	C.Məmmədquluzadə - "Ölümlər"	19.00
12 mart	"Muğam aləmi" V Beynəlxalq Muğam Festivalı Firəngiz Əlizadə - "Nəsimiyə ithaf" vokal-xoreoqrafik tamaşa	19.00

Azərbaycan Dövlət Musiqili Teatrı
Zərifə Əliyeva küçəsi 8

10 mart	M.F.Axundzadə - "Hacı Qara"	12.00
	Ə.Əmirli - "Nuri-didə Ceyhun" (premyera)	19.00
11 mart	A.Xəyt, A.Kurlyanski - "Bir dayan, canavar!" (rus dilində)	12.00
	Ü.Hacıbəyli - "O olmasın, bu olsun"	19.00

Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrı
Xaqani küçəsi 7

10 mart	V.Reznikova - "Durna balığının əmri ilə"	19.00
	V.Denisov - "Sanset bulvan"	
11 mart	V.Neverov - "Nağıl qonaqlığında"	12.00
	V.Korkiya, A.Lavrin - "Kazanov: sevgi dərsləri"	19.00

Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçıları Teatrı
Nizami küçəsi 72

10 mart	Y.Şvarts - "Qırmızıpapaq"	12.00
	L.Nuren - "Mən gəldim, qızlar" ("Müharibə")	19.00
11 mart	A.Şaiq - "Tiq-tiq xanım"	12.00
	Ə.Haqqverdiyev - "Pəri cadu"	19.00

Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrı
Neftçilər prospekti 36

10 mart	Rus xalq nağılı - "Qoçaq"	12.00, 14.00
	Rus xalq nağılı - "Qoçaq" (rus dilində)	16.00
11 mart	M.Seyidzadə - "Cırdan"	12.00, 14.00
	C.Rodari - "Çipollino" (rus dilində)	16.00

A
P
İ
S
A10-13
mart**Yuğ Dövlət Teatrı**
Neftçilər prospekti 36 (Kukla Teatrının binası)

10 mart	V.Kim - "Medeya Sekvensiya - 01"	19.00
11 mart	S.Haqqverdiyeva - "Metamorfoza"	19.00

Azərbaycan Dövlət Pantomima Teatrı
Azadlıq prospekti 10

10 mart	E.Rzayev - "Mənim balıqımsan"	18.00
11 mart	B.Xanizadə - "Fəlakət və İnsan"	14.00
	B.Xanizadə, B.Əhmədli - "Son ştrix"	18.00

Heydər Əliyev Sarayı
Bülbül prospekti 35

10-11 mart	"Moskva böyük kuklalar teatrı"nın təqdimatında "Danışan pişik Tom və dostları" adlı uşaq tamaşası	19.00
10-12 mart	"Bu şəhərdə"nin şou proqramı	19.00

Azərbaycan Dövlət Akademik Filarmoniyası
İstiqlaliyyət küçəsi 2

12 mart	Xalq şairi Cabir Novruzun 85 illiyinə həsr olunmuş tədbir	19.00
---------	---	-------

Kamera və Orqan Musiqisi Zalı
28 May 17

12 mart	Azərbaycan Dövlət Simli Kvarteti Ü.Hacıbəyli adına BMA-nın "Lumineux" ansamblı (bədi rəhbər - Naala Barateliya; solistlər - Fəridə Məmmədova, İlham Nəzərov)	19.00
---------	---	-------

Beynəlxalq Muğam Mərkəzi
Dənizkənarı Milli Park

10 mart	"Muğam aləmi" V Beynəlxalq Muğam Festivalı "Segah" muğamı (ifa edir Babək Niftəliyev)	19.00
11 mart	"Muğam aləmi" V Beynəlxalq Muğam Festivalı "Çahargah" muğamı (Abgül Mirzəliyev)	19.00
12 mart	"Muğam aləmi" V Beynəlxalq Muğam Festivalı "Bayatı-Şiraz" muğamı (Arzu Əliyeva)	19.00
13 mart	"Muğam aləmi" V Beynəlxalq Muğam Festivalı. "Şüştər" və "Hümayun" muğamları (Nisbət Sədrayeva və Məmməd Nəcəfov)	19.00

Azərbaycan Dövlət Mahni Teatrı
R.Bəhbudov küçəsi 12

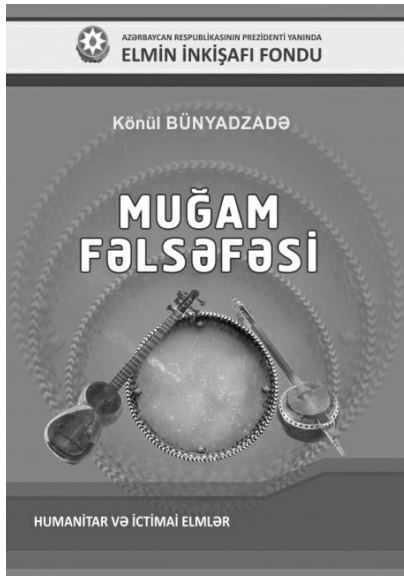
12 mart	"Cəngli" etno-caz qrupunun konserti	19.00
---------	-------------------------------------	-------

Muğam tədqiqatlarına dair monoqrafiyalar nəşr edilib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fondunun (EIF) qrant layihəsi çərçivəsində muğama dair iki monoqrafiya nəşr olunub.

Fondan bildiriblər ki, AMEA-nın müxbir üzvü Könül Bünyadzadənin "Muğam fəlsəfəsi" monoqrafiyasında muğamla fəlsəfi cərəyanlar, xüsusilə təsəvvüf arasında müqayisələr aparılır. Muğamın milli düşüncə tarixi ilə paralel tədqiq edilməsi milli təfəkkürün bir sıra əhəmiyyətli məqamlarına da aydınlıq gətirilir. Tədqiqatda, həmçinin muğamın multikultural mahiyyəti araşdırılır.

Sevil Fərhadovanın "Azərbaycan muğam-dəsgahının tarixi kökləri" monoqrafiyası (rus dilində) isə muğamın yaranma tarixini və onun genezisini açıqlayan fənlərarası tədqiqat işinin nəti-

kütləsi üçün nəzərdə tutulub.

Nəşrlərin "Muğam aləmi" V Beynəlxalq Muğam Festivalı ərsəsinə işıq üzü görməsi xüsusi əhəmiyyət daşıyır.

cələri əsasında yazılıb. Monoqrafiyada "muğam" sözünün etimologiyası, həmçinin tədqiqat predmetinin özü yeni səpkidə interpretasiya edilir. Kitabda muğam-dəsgahının konseptual məzmunu ilə bağlı bir çox suallara Azərbaycan mədəniyyət irsinin bütün sahələrində geniş təqdim edilmiş həndəsə və rəqəmin konseptuallığı ilə də aydınlıq gətirilir.

Monoqrafiyalar fəlsəfə, musiqişünaslıq, kulturologiya, incəsənət, psixologiya, fenomenologiya və digər elm sahələrinin mütəxəssisləri və geniş oxucu

Kitab üçün həmrəylik

Qadınlar əsrlər boyu ədəbiyyatda ən çox vəsf edilən varlıq olub. Onlara nə qədər şeirlər, dastanlar yazılıb. Amma qadın o sirli varlıqdır ki, onun bütün ruhunu, düşüncələrini tam ifadə etməyə bir ömür belə yetməz. Üstəlik bütün bunlara təhsil, uğur da əlavə edildikdə qadın kamillik zirvəsinə yüksəlir.

Müasir cəmiyyətdə uğurlu xanım obrazı daha çox təhsillə və kitablarla assosiasiya olunur. "TEAS Press" Nəşriyyat Evi də ölkənin tanınmış xanımlarından 8 nəfərini "Hər bir uğurlu xanımın arxasında oxuduğu kitablar dayanır" adlı sosial layihədə birleştirmək qərarına gəlib. Müxtəlif peşə sahibləri olan xanımlar nə qədər peşəkar olsalar da, kitab oxumağı həmişə ən vacib məsələ sayıblar.

"Hədiyyəniz kitab olsun" layihəsində telejurnalist Nərgiz Cəlilova, müğənni Tünzalə Ağayeva, şairə Zəhra Bədəlbəyli, rəssam Afa Məryəm, aktrisa Mehriban Zeki, yoqa üzrə mütəxəssis İradə Əsədullayeva, ixtiraçı Reyhan Camalova və bu il ölkəmizi "Eurovision" beynəlxalq mahnı müsabiqəsində təmsil edəcək Aysel Məmmədova iştirak ediblər.

Azərbaycan domları: onları tanıyırmıq?

Domlar Azərbaycanda indiyə qədər "qaraçı" adı ilə tanınıblar. Müşahidələr göstərir ki, "qaraçı" yerli türklərin onlara verdiyi addır. Filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, AMEA-nın Folklor İnstitutunun şöbə müdiri İlkin Rüstənzadə ölkəmizdə yaşayan domların folkloru, tarixi, məşğuliyyəti, dili və s. ilə bağlı geniş araşdırma aparıb.

- İlkin müəllim, "qaraçı" adının meydana gəlməsi haqqında nə deyə bilərsiniz?

- "Qaraçı" adı Azərbaycan və Qafqaz ərazisində işlənib, dilənçiliklə məşğul olan tayfalar deyilib. "Qaraçı" sözü ilə bağlı fərqli ehtimallar var. Bu sözün Kəraçi şəhərinin adının xalq arasında dəyişikliyə uğramış şəkli olduğu söylenebilir. Başqa ehtimala görə, "qaraçı" adı onlara dərilərinin rənginə görə verilib. Beləliklə, "qaraçı" onlara qıraqdan verilən addır, onlar özlərini "dom" adlandırırlar.

Domlar ölkəmizdə Ağsu, Ağdaş, Yevlax, Bərdə, Ağcabədi, Ağdam ərazisində yaşayırlar. Dəqiq sayları belli olmasa da, Ağsu rayonunda 48, Ağdaşda 250, Yevlaxda 87, Ağdam rayonunda 101 ailə olduğu ehtimal edilir.

- Onlar nə vaxtdan oturaqlaşmışlar?

- Azərbaycanda domların oturaqlaşması 1956-cı ildən sonraya təsadüf edir. Ağsu domlarının nümayəndəsi Şaməddin Cəbiyev bu rayonda yerləşmələrini mənə belə danışdı: "1956-cı ildə bizim köç Çayqaraqoyunlu kəndinin yaxınlığında düşmüşdü. Şamaxının raykom katibi Allahyarlı oraya gələrək Əmirli tayfasının böyüyü Məşədi Əhməd kişini xəbər alır. Bizim camaat onu Məşədi Əhmədin alacağına yönəldir. Katib deyir ki, Məşədi Əhməd, Xruşşov qərar çıxarıb, əgər oturaqlaşsanız malınız, mülkünüz

sizin olacaq, istəməsəniz hər şeyiniz əlinizdən alınacaq, Qazaxıstana sürgün olunacaqsınız. Məşədi Əhməd 1949-cu ildə Qazaxıstana sürgün olunmuşdu. Ona görə dedi ki, yoldaş Allahyarlı, oralara getmək istəmirəm, bizi Ağsuya yaz". Beləliklə, 1956-cı ildən etibarən Ağsu rayonunda dom ailələri üçün torpaq sahəsi ayrılır və orada yaşamağa başlayırlar.

Ağdaş domlarının da məskunlaşması həmin dövrə təsadüf edir. Yevlax domlarının dediyinə görə, qaraçıların oturaqlaşması haqqında qərar çıxandan sonra onlara köç etməyə imkan verməyiblər, hamı Qarxun kəndinin ətrafına yığılıbmış. Ondən sonra Yevlax ərazisində, bir qisminə isə Bərdə rayonunda yer ayrılıb və domlar orada yerləşdiriliblər. Yaşlı nəsillər uzun müddət oturaq həyata uyğunlaşa bilmirdi, amma sürgün oluna biləcəklərindən qorxaraq oturaq həyata alışdılar.

- Domların köçəriliyinin səbəbi nədir?

- Köçəriliyin qaraçıların azadlıq, sərbəstlik istəkləri ilə əlaqəsi yoxdur, sırf iqtisadi səbəbləri var. Qaraçıların ələk, xəlbir, şadara kimi bir çox məişət əşyalarının istehsalı ilə məşğul olurdular, istehsal etdikləri əşyaları satmaq üçün isə onlara yeni bazarlar gerek idi. Ayı oynadanların yeni məkanlara, fəla baxanların yeni müştərilərə ehtiyacı var idi. Bu ehtiyacı onları bir bölgedən başqasına köç etməyə sövq edirdi. Son dövrlərə qədər domlar səyyar şəkildə kəndbəkənd gəzərək hazırladıqları əmək alətlərini satırdılar.

Dom camaatının köçü mart ayında başlayır, payızın sonlarına kimi davam edirdi. Onların əsas düşərgəsi Girdiman, Türyançay, Araz çaylarının qırağı olub. Domlar bir həftə, on gün düşərgə saldıqları yerdə qalır, istehsal etdikləri ələk, xəlbir, şadara kimi bir çox məişət əşyalarını istehsal edirdilər.

bir, şadara, həmçinin başqa rayonlardan aldıkları ərzaqları (düyü, şabalıd, qoz, fındıq və s.) kəndlərdə, Ağsu, Ağdaş, Kürdəmir və s. bazarlarında satır, sonra yenidən köçə başlayırdılar. Hər tayfanın öz köç marşrutu vardı. Məsələn, Ağsu domları Ağsu, İsmayilli, Qəbələ istiqamətində köç edirdilər. Ağdaş ərazisində yaşayan domlar İrəvandan, Kəlbəcərdən, Şərurdan belə gəlmiş, Göygölün üstündə alaçıqlar qurmuş, yəni isə Şəki şəhərində keçirmişlər.

Domlar on, on iki metr uzunluğunda, beş metr enində alaçıqlarda qalırdılar. Alaçıqın ortasında ocaq qalayırdılar. Qışda havalar soyuq keçdikdə soyuqdan donmaması üçün mal-qaranı da çadırın içərisinə salırdılar.

nə salırdılar. Köçəri həyat onları o qədər möhkəmləndirmişdi ki, domların arasında xəstə adama çox nadir hallarda rast gəlirdi.

- Əsas məşğuliyyətləri nədir?

- Harada yaşamalarından asılı olmayaraq domların məşğul olduğu sahələr demək olar ki, eynidir: ənənəvi sənətkarlıq, ticarət, musiqi və rəqs, heyvan əhliləşdirmək, fəla baxmaq və dilənçilik. Dilənməyə ancaq yaşlı qadınlar gedirdi. Qadınlar dilənməyə gedərkən kişilər onlara axşama kimi möhlət verirdilər. Dilənməyə iki-iki, üç-üç gedilir, əldə

edilən pullar da kişiye verilir. Kişilər əsasən ələkçilik, xəlbirçilik, alver, musiqi, küçə aktyorluğu və ov-sunçuluqla, qadınlar isə dilənçilik, fəlaçılıq, çöpçülük və baxıcılıqla məşğul olmuşlar.

- Bir çağlar qaraçı ələyi adla tanınırdı...

- Düzdür, qaraçı ələyi keyfiyyətinə, toxunuşuna görə digər ələklərdən seçilir. Ələyin tor hissəsi vaxtilə at yalından hazırlanırdı. Atın tükünü yerli camaatdan alır, onu sabunla yuyub təmizləyirdilər. Toxunuşuna görə ələyin iki növü var: yalınqat və cütqat ələk. Yalınqat ələklər bir qat, cütqat ələklər isə ikiqat at tükündən toxunurdu.

- Qaraçı musiqisi və rəqsi də dünyada məşhurdur...

- Domlar hansı ölkədə yaşamalarından asılı olmayaraq musiqi və rəqslə məşğul olublar. Onların arasında vaxtilə gözəl kamança, saz ifaçıları olub. Bərdə domlarının ağsaqqalı Hətəm kişi gözəl saz ifaçısı idi, aşıq Ədalətlə bir yerdə saz ifa etmişdi. Bərdə domlarından aşıq Qənber, aşıq İbrahim, Ağdaş domlarından Hüseynqulu kişi, bu gün Dəliməmmədlidə yaşayan aşıq Paşa gözəl saz ifaçıları olublar. Domların arasında ən məşhur saz ifaçısı Qaraçıoğlu İbrahim (İbrahim Əliyev) olub, 1928-ci ildə aşıqlar qurultayının təşkilində yaxından iştirak edib.

- Domların başlıca etnik xüsusiyyətləri hansılardır?

- Yaşadıqları ölkənin dilini, dini, adət-ənənəsini qəbul etməsi bir xalqın assimilyasiya olunması üçün yetərinə tutarlı amillərdir. Amma buna rəğmənlər onlar öz kimliklərini qoruyub saxlayıblar. Domlar yerli əhali ilə nə qədər eyni dili, adət-ənənəni daşıdılar da, heç vaxt özünü yerli əhaldən saymayıblar. Başqa xalqlara "tayı" deməklə özlərini onlardan fərqləndiriblər.

Domlar arasında təhsil, savadlılıq aşağıdır. Qız uşaqlarını çox erkən yaşlarında ad ələyirlər, sonra onları məktəbə buraxmırlar. Oğlan uşaqlarını adətən, doqquzuncu sinfə qədər oxudurlar. Ağdaş rayonunda yaşayan domlar 8 sayılı orta məktəbə gedirlər. Bu məktəbi ötən il cəmi iki nəfər bitirib, hazırda isə 11-ci sinifdə cəmi bir dom uşağı oxuyur.

- Onların dilləri haqqında nə demək olar?

- Domların əsas danışdığı dili Azərbaycan dilidir. Onlardan toplanan folklor materialı və dilinin təhlili göstərir ki, domlarda vahid bir dialekt yoxdur, hər kəs məskunlaşdığı bölgənin, ərazinin ləhcəsinə uyğun danışır. Öz aralarında istifadə etdikləri dom dili var. Bu dildə ləksik şəkilçilər yoxdur. Sözlər arasındakı qrammatik əlaqələr Azərbaycan dilinin şəkilçiləri hesabına yadadılır, cümlələr dilimizin sintaktik quruluşu əsasında qurulur. Dom dilinin o qədər də güclü söz ehtiyatı yoxdur. Bu dildə aid 200-ə qədər söz, ifadə və cümlə yazıya alınıb, bir qədər də geniş toplanılsa, bu dildə məxsus sözlərin sayı 500-600 olar.

S.Qaliboğlu

Mədəniyyət

www.medeniyyet.az

“Nəsimi poeziyası”
bədi qiraət müsabiqəsi

Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə şəhər (rayon) mərkəzi kitabxanalarında ədəbi dilimizin formalaşmasında mühüm rol oynamış Azərbaycanın böyük mütəfəkkiri və şairi İmadəddin Nəsiminin yaradıcılığına həsr olunan respublika üzrə məktəblilər arasında “Nəsimi poeziyası” adlı bədii qiraət müsabiqəsi keçirilir.

Müsabiqə iki turdan ibarətdir. I turun ilk mərhələsi 2018-ci ilin fevral-mart aylarında şəhər (rayon) mərkəzi kitabxanalarında təşkil olunur. Münsiflər heyəti tərəfindən hər şəhər (rayon) MKS üzrə bir nəfər qalib seçiləcək.

Müsabiqənin ikinci mərhələsi aprel ayı ərzində Bakı şəhəri və 15 regional idarə üzrə təşkil olunacaq. Bu mərhələdə şəhər (rayon) üzrə qalib gəlmiş bədii qiraətçilər iştirak edəcəklər. Regional mədəniyyət və turizm idarələrinin müəyyənləşdirdiyi münsiflər heyəti tərəfindən hər region üzrə 2 qalib seçiləcək.

Müsabiqənin II turu - final mərhələsi may ayında Bakı şəhərində təşkil olunacaq və Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin müəyyən etdiyi münsiflər heyəti tərəfindən seçilən qaliblər (I yer üzrə 1 nəfər, II yer üzrə 2 nəfər, III yer üzrə 3 nəfər və 4 həvəsləndirici yer) xüsusi hədiyyələr və nazirliyin diplomları ilə təltif olunacaqlar.

Martın 6-da Türkiyənin Kayseri şəhərində Ərciyes Universitetinin Sabancı Mədəniyyət mərkəzində C.Cabbarlı adına “Azərbaycanfilm” kinostudiyası və “Buta Film” kino şirkətinin birgə istehsalı olan “Nar bağı” (rejissor İlqar Nəcəf) filminin təqdimat mərasimi keçirildi. Tədbir Ərciyes Universiteti İncəsənət bölməsinin müəllimi Nihal Şengül və ali məktəbin azərbaycanlı müəllimləri Nigar Əsgərova və Əsli Xəlilqızının təşkilatçılığı ilə baş tutdu.

“Nar bağı” filmi
Kayseridə nümayiş olundu

“Mövzular bir-birinə bənzəyə bilər, önəmli olan onun necə ifadə olunmasıdır ki, İlqar Nəcəf bunu gözəl bacarıb”

Türkiyənin və Azərbaycanın himnləri səsləndikdən sonra mərasimdə açılış nitqi ilə çıxış edən Nihal Şengül böyük bir sevinc içində olduqlarını vurğulayaraq bu təqdimatı iki qardaş ölkənin mədəni əlaqələri baxımından əlamətdar hadisə kimi səciyyələndirdi.

Sonra film nümayiş olundu. Tamaşaçılar tərəfindən böyük maraqla izlənən ekran əsərində hadisələr bir kənddə baş verir və Azərbaycan ailəsinin dramını əks etdirir. Filmin seyrindən təsirlənən bir çox tamaşaçıları nümayişdən sonra rejissora yaxınlaşaraq həyatı realıqları əks etdirən ekran əsərinə görə minnətdarlıq edirdilər.

Bu canlı ünsiyyət nümayişdən sonra filmin quruluşçu rejissoru İlqar Nəcəflə görüşdə də davam etdi. Rejissor ona ünvanlanan sualları cavablayaraq filmin çəkilməsi, aktyor seçimi və s. məsələlərlə bağlı məqamlara aydınlıq gətirdi, özü haqqında məlumat verdi.

Sonda Ərciyes Universitetinin rektor müavini, professor Karaməhmet Yıldız ali məktəbin adından İ.Nəcəfə təşəkkürnamə təqdim etdi.

Film barədə təşkilatçıların təəssüratları da maraqlı idi. Nihal Şengül ilk dəfə bir Azərbaycan filmi seyr etdiyini etiraf etdi: “Bu ailə dramını izlədikdən sonra anladım ki, Türkiyə ilə müqayisə etdikdə Azərbaycandakı kənd həyatı və onun sosial problemlərinin o qədər də böyük fərqi yoxdur. Amma önəmli olan hadisələrin tamaşaçıya çatdırılmasıdır. Çünki mövzular bir-birinə bənzəyə bilər, amma önəmli olan onun necə ifadə olunmasıdır ki, İ.Nəcəf bunu gözəl bacarıb. Dili bilməyən insan belə “Nar bağı” kimi filmi seyr etdikdə görünlərdən hər bir şeyi aydın başa düşə bilər. Hərəkətlər də, təbiət də hər şeyi deyir. Külək-lə yarpağın uçuşu, filmə musiqinin səslənməsi, sakitlik içində və təbii səslərin fonunda cərəyan edən hadisələr olduqca maraqlıdır. Kaş ki, universitetimizdə çox sayda belə tədbirlər keçirə bilsək. Bizim üçün böyük

şansdır ki, İlqar Nəcəf kimi bir sənətçi universitetimizə gəldi”.

Professor Nigar Əsgərova filmin aktual mövzusuna diqqət çəkdi: “Filmə rejissor tək-cə Azərbaycanda deyil, dünyada baş verən problemi qaldırır. Bu, şəxsiyyətin deqradasi-

yasıdır. Hadisələrin sonunda oğulun öz atasını və ailəsini aldatması ilə sanki torpağın və insanlığın ölümü başlayır. Baxırsan ki, filmə heç kim ölmədi. Ancaq insanlıq öldü. Bu, pessimistik faciədir. İnsanı ağırdan da bu pessimizmdir. Bir rejissor kimi bütün bu məzmunu rənglərdə göstərmək özü də böyük peşəkardlıqdır. Sonda isə hadisələr uşağa elə təsir edir ki, həkimə deyir heç bir gözü ilə rəngləri görmür. Fəxr edirik ki, Azərbaycanda belə bir film çəkilib və ölkədən kənarda bəyənilib.

“Qadınların dünyada rolu”
sənət əsərlərində

Martın 7-də Bakıdakı Xətai Sənət Mərkəzində “Qadınların dünyada rolu” adlı rəsm sərgisinin açılışı keçirildi. Azərbaycan Rəssamlar İttifaqı, Bəstəkarlar İttifaqı, Azərbaycan Fotoqraflar Birliyi və Xətai Sənət Mərkəzinin dəstəyi ilə təşkil edilən sərgini giriş sözü ilə layihənin rəhbəri Elnurə İsgəndərova açaraq Beynəlxalq Qadınlar Günü'nün önəmindən, qadınların dünyada və həyatda əvəzsiz yerindən danışdı.

Fotoqraflar Birliyinin sədri Mirnaib Həsənoğlu, general İsgəndər Allahverdiyev, polkovnik Hikmət Atayev, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasının üzvü Emin Həsəni, Qarabağ qazisi Anar Məmmədov, Gəncliyə Yardım Fondunun vitse-prezidenti Salman Əliyev, Xalq artisti Eldost Bayram və başqaları ölkəmizdə xanımların müxtəlif sahələrdə uğurlarından

danışdılar, onları bu gün münasibətilə təbrik etdilər.

Tədbirin təşkilatçısı Aygün İsgəndərova sərgidə müxtəlif yaş qruplarını təmsil edən 100-dən çox rəssam və dekorativ-tətbiqi sənət ustasının qadınlara həsr etdiyi əsərlərin nümayiş olunduğunu bildirdi, iştirakçılara uğurlar dilədi.

Sonda iştirakçılar hədiyyə və diplomlarla təltif edildilər.

S.Qaliboğlu

Əgər filmə belə bir münasibət varsa, deməli, bu, insanları düşündürən məsələdir. Rejissor, ssenari, tərtibat işləri çox mükəmməldir. Düşündürən bir filmidir. İnsanlar isə təəssüf ki, düşünmək istəmirlər”.

Əsli Xəlilqızı: “Film salona hakim kəsilmişdi. İlqar Nəcəf bir ailənin dramını, üzüntüsünü, acısını səssizliyin səsinə canlandırmışdı. Bu sakitliyin içində bir münasibət var. Mən inanıram ki, o Azərbaycan kinosunda daha böyük uğurlara imza atacaq”.

İlqar Nəcəf isə təəssüratlarını belə ifadə etdi: “Tamaşaçı münasibəti müəllifə də təsir edir. Əmin olursan ki, doğru yoldasan. Film artıq öz həyatını yaşayır, tamaşaçı ilə görüşür. Bu gün Ərciyes Universitetində çox emosional anlar yaşadım və kövrəldim”.

Qeyd edək ki, 2017-ci ildə ekranlara çıxan “Nar bağı” filmi bir sıra beynəlxalq müsabiqələrdə mükafatlara layiq görülüb. Ekran əsəri ötən il “Xarici dildə ən yaxşı film” nominasiyası üzrə “Oskar” mükafatına təqdim edilmişdi.

Mehparə Sultanova
Ankara

Türkiyə və Azərbaycan ifaçıları Moskva səhnəsində

Martın 15-də Türkiyə və Azərbaycan artistləri Moskvanın “Krokus Siti Holl” səhnəsində ilk dəfə çıxış edəcəklər. “Türkiyə-Azərbaycan gecəsi” adlı konsertdə Yaşar Yusub, Parlak

Banu, Adil Karaca, Samira Əfəndi, Çingiz Mustafayev, Vəlif Əzimov, Pərviz Bülbülə, Damlə, Yusuf Güney, İlyas Yalçıntaş, Türkan Vəlizadə və İsmayıl YK çoxminli auditoriya üçün ən yaxşı

hitlərini ifa edəcəklər.

Şux mahnılar, rəqs nömrələri, baraban şousu, duet ifaların yer alacağı konsert proqramı rusiyalı tamaşaçıları müasir Azərbaycan və türk estradası ilə tanış edəcəklər.

Baş redaktor:

Vüqar Əliyev

Qəzet 1991-ci ildən çıxır.

Ünvanımız: AZ 1012, Moskva pr, 1D.
Dövlət Film Fondu, 5-ci mərtəbə

Tel.: (012) 431-57-72; 431-28-79; 430-16-79
Tel/faks: (012) 431-28-79;
E-mail: qazet@medeniyyet.az

“Mədəniyyət” qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb səhifələnməmiş, “B-Z” mətbəəsində çap olunmuşdur.

Qəzetdə AZƏRTAC-ın materiallarından da istifadə olunur.

KAPİTAL BANKın Yasamal filialı kod: 200037
VÖEN 9900003611
M/h AZ37NABZ01350100000000001944
SWIFT BIK AIBAZ2X
H/h AZ98AIB33080019443300232103
VÖEN 1300338641
Lisenzia №AB 022279
İndeks 0187

Buraxılışa məsul:
Fariz Yunisli

Tiraj: 5215

Materiallardakı faktlara görə müəlliflər cavabdehdir.